BEJO BOT I

1 1 David njô bôt a mbe nnôm, a jaéya tabe mimbu abui ; ane be nga buti nye
mengômesan, ve a nji wô’ ayôñe nyô.
2 Ajô te bebo bisaé bé be nga jô nye na, Be tame njeñe tate wom njô bot éndun
ngone minga : nje éte é tame tebe asu njô bôt, a ba’ale nye ; nje fe é bômbô’ô
wo tôé, nde te tate wom njô bôt a ye wô’ ayôñe nyô.
3 Nalé be nga ke b’ajeñ abeñ ngone minga mfa’a minné mise ya Israël, a yen
Abischag ngone Sunamite, a zu nye be njô bôt.
4 Ngon éte é mbe abeñ abui ; ane a nga ba’ale njô bôt, a bo nye bisaé ; ve njô
bôt a nji fulane nye.
5 Melu mete Adonija mone Haggit a nga bete émiene yôp, a jô na, M’aye bo njô
bôt : ane a nga kôm bewagon a bôt b’awulu bikabela yôp mfa’a wé, a bôte
mewôme metan b’aye bo be kele’ nye mimbil ôsu.
6 Esa wé a nji tame ve nye ôlun nlem môs éziñ, a jô na, Amu jé ô boya ana ? a
to fe étua abeñe môt ; a nga bialé Absalom mvus.
7 Ane a nga bôndé fe’e be Joab mone Tseruja, a be Abiathar prêtre : mbe be nga
tôñ Adonija a volô nye.
8 Ve Tsadok prêtre, a Benaja mone Jehojada, a Nathan nkulu mejô, a Schimeï, a
Réï, a biwôlô bi bôt bi nga to be David, be nji ke ngam Adonija.
9 Ane Adonija a nga tyi’i mintômba a beyôm binyaka a betit be ne avoñ mfôm
ako’o Zohéleth, nde e nfe fefel En-Roguel ; ane a nga loene bobenyañe bé bese
ya Juda, bebo bisaé be njô bôt :
10 ve a nji loene Nathan nkulu mejô, a Benaja, a biwôlô bi bôt, a Salomon monyañe
wé.
11 Eyoñ éte Nathan a nga kobô Bath-Schéba nyia Salomon na, Ye ô nji wô’ô na,
Adonija mone Haggith a nto njôô, David tate wongan te ke yem ajô te ?
12 Ajô te za’ak, m’aye’elane wo na, me tame ve wo fek, nalé w’aye nyii womien,
a nyii fe mone wôé Salomon.
13 Kele’ nyin nda vôm David njô bôt a to, a jô nye na, A tate wom njô bôt, ye ô
nji tiñeti mbo ésaé wôé a ne minga na, Salomon mone wôé a ye fo’o jôô mvuse
jam, a tabe éto njôô jam ? nde amu jé Adonija a nto njôô ?
14 Tame yen, éyoñ éte mia njô bôt mi ngenan mi kobô’ô, ma fe m’aye zu tôñe wo,
a yemete mejô môé.
15 Ane Bath-Schéba a nga ke nyine vôm njô bôt a nga to étun nda : njô bôt a
mbe étua nnôm ; a Abischag ngone Sunamite a nga ke a bo njô bôt bisaé.
16 Ane Bath-Schéba a nga vitibi, a kumbu be njô bôt. Ane njô a nga jô na, W’ayi
jé ?
17 Ane a nga jô nye na, A tate wom, ô nga tiñeti mbo ésaé wôé a ne minga be
Jehova Zambe wôé na, Salomon mone wôé a ye fo’o jôô mvuse jam, nnye a
ye tabe éto njôô jam.
18 Eyoñe ji, ô lô, Adonija a nto njôô ; a wo, A tate wom njô bôt, ô ne te yem ajô
te :
19 a maneya tyi’i beyôm binyaka a betit be ne avoñ a mintômba abui, a maneya
fe loene bo be fam be njô bôt bese, a Abiathar prêtre, a Joab évet nsamba
mewosan ; ve a nji loene Salomon mbo ésaé wôé.
20 A tate wom njô bôt, wo fo’o, mise me bôte bese ya Israël m’ afombô wo na, ô
kate be nyô a ye tabe éto njôô ya tate wom njô bôt mvuse jé.
21 Nge ô bo te bo nalé, a ye bo na, éyoñ tate wom njô bôt a ye ke bômbô vôm
beésa bé be bô, wôna bia mone wom Salomon bi aye lañeban ane besep bitom.
22 A teme na, ba njô bôt be ngenan be kobô’ô, ane Nathan nkulu mejô a nga
suan.

23 Ane be nga kat njô bôte na, Tame yen, Nathan nkulu mejô a soya. Eyoñ a nga nyin vôm njô bôt a nga to, a nga kumbu asu njô bôt asu e butu si.
24 Ane Nathan a nga jô na, A tate wom njô bôt, ye ô jôya fo'o na, Adonija a ye jôô mvuse jam, nnye fe a ye tabe éto njôo jam ?
25 Amu a maneya ke môse wu, a wôé beyôm binyaka a betit be ne avoñ a mintômba abui, a maneya fe loene bo be fam be njô bôt bese, a bivete ya nsamba mewosan, a Abiathar prêtre; ô lô, be nga di a nyu asu dé, be jô'ô na, Enyiñ Adonija njô bôt é bo' ayap.
26 Ve a nji ke loene ma, ma mbo ésaé wôé, a Tsadok prêtre, a Benaja mone Jehojada, a Salomon mbo ésaé wôé.
27 Ye tate wom njô bôt a boya jame di, te tame liti bebo bisaé bôé nyô a ye tabe éto njôô ya tate wom njô bôt mvuse jé ?
28 Eyoñ éte David njô bôt a nga yalan a jô na, Lo'o me Bath-Schéba. Ane a nga nyine vôm njô bôt a nga to, a tebe asu njô bôt.
29 Ane njô bôt a nga kan ngana, a jô na, Ane Jehova a vee, nyô a nga nyii nsisime wom mfa'a ya nju' ôse,
30 m'abele fo'o na, aval ane me nga kane wo ngana be Jehova, Zambe ya Israël, na, Salomon mone wôé a ye fo'o jôô mvuse jam, nnye fe a ye tabe éto njôô jam éjiane jam ; aval ete m'aye fo'o bo môse wu.
31 Eyoñ éte Bath-Schéba a nga vitibi, asu e butu si, a kumbu be njô bôt, a jô na, David tate wom njô bôt a tabe'e nnôm éto.
32 Ane David njô bôt a nga jô na, Lo'ene me Tsadok prêtre, a Nathan nkulu mejô, a Benaja mone Jehojada. Ane be nga zu vôm njô bôt a nga to.
33 Ane njô bôt a nga jô be na, Nyoñane bebo bisaé be éso wônan, mi toé Salomon mone wom mulet wom mamiene yôp, a wulu ` été, mi sis a ke nye Guihon :
34 vôm ate Tsadok prêtre ba Nathan nkulu mejô be woko'o nye mbon a bo njô bôte ya jôô Israël ; wôna mi loñe' toñ, a jô na, Enyiñe Salomon njô bôt é bo' ayap.
35 Eyoñ éte mi aye tôñe nye, a nnye a ye zu tabe éto njôô jame yôp ; amu a ye bo njô bôt éjiane jam ; a me teléya nye a bo évete ya jôô Israël a Juda.
36 Ane Benaja mone Jehojada a nga yalan njô bôt, a jô na, Amen : Jehova, Zambe ya tate wom njô bôt, a jô'ô fe nalé.
37 Aval ane Jehova a nga to be tate wom njô bôt, aval ete a tabe'e be Salomon, a bete éto njôô jé yôp a dañ éto njôô ya David tate wom njô bôt.
38 Nalé Tsadok prêtre, a Nathan nkulu mejô, a Benaja mone Jehojada, a Bekéréthien a Bepéléthien, be nga sis, a toé Salomon mulet ya David njô bôte yôp, a wulu' été, a ke nye Guihon.
39 ane Tsadok prêtre a nga nyoñ nla'a mbon mfa'a ya Nda Endelé, a wo'o wô Salomon. Ane be nga loñe toñ ; a bôte bese be nga jô na, Enyiñe Salomon njô bôt é bo' ayap.
40 ane bôte bese be nga tôñe nye, a bôt be nga loñe mindiñ, a va'a beta mva'an, si ve salan a metyiñe map .
41 Ane Adonija ba be beyeñe bese be nga to be nye be nga wô'ô jam ete éyoñ be nga mane di. Eyoñ Joab a nga wô'ô tyiñe toñ, a nga jô na, Eduñe ya nlam w'abo zô'é ji j'aboban amu jé ?
42 A ngenan a kobô'ô, a teme na, Jonathan mon Abiathar prêtre a nga suan : ane Adonija a nga jô na, Za'ak ; amu ô ne mbamba môt, w'azu fe mbamba mefoé.
43 Ane Jonathan a nga yalan a jô Adonija na, M'abele fo'o na, tate wongane David njô bôt a teléya Salomon njô bôt :
44 nalé fe njô bôt a te lôme Tsadok prêtre nsamba wé, a Nathan nkulu mejô, a Benaja mone Jehojada, a Bekéréthien a Bepéléthien ; be maneya toé nye mulet njôt bôte yôp, a wulu' été ;

45 nalé fe Tsadok prêtre ba Nathan nkulu mejô be maneya wo'o nye mbon a bo njô bôt Guihon ; be soya valé a mevak, akekui zô'é é maneya beta yian nlam. Eduñ mi ate wôk, nje le.
46 Nalé fe Salomon a nto si éto njôô ya ayoñ.
47 Nalé fe bebo bisaé be njô bôt b'ate zu botane tate wongane David njô bôt, be jô'ô na, Zambe wôé a bo'o jôé Salomon mvaé a dañe jôé dôé, a bete éto njôô jé yôp a dañ éto njôô jôé : njô bôt ve kumbu a to énoñ.
48 Njô bôt a te jô fe na, Ebotan a Jehova, Zambe ya Israël, nnye a veya môte ya tabe éto njôô jam môse wu, mise mam me lô.
49 Ane beyeñe be Adonija bese be nga ko woñ, a kôlô si, môt ase ve ke zene jé.
50 Ane Adonija a nga ko woñ amu ajô Salomon ; nde a nga kôlô si a ke, a ke bi minla'a mi autel.
51 Ane be nga kate Salomon na, Tame yen, Adonija a ko Salomon njô bôte woñ ; amu a maneya bi minla'a mi autel, a jô na, Salomon njô bôt a tame taté tiñeti me na, a ye bo te wôé mbo ésaé wé a nkpwaté mekôn.
52 Ane Salomon a nga jô na, Nge a ye liti na, a ne nya môtô, te ke koñ ésile ya be nye j'aye ku si ; ve nge abé d'aye yené be nye, a ye wu.
53 Nalé Salomon njô bôt a nga lôme bôt, ane be nga sise nye autel. Ane a nga zu kumbu si vôm Salomon njô bôt a nga to ; ane Salomon a nga jô nye na, Kele' nda jôé.

2 1 Melu David a nga ye wu me nga zu bebé ; ane a nga jô Salomon mone wé nya njôane na,
2 Me nga ke zen si se j'ake : ajô te bo'o ngu, a liti na ô ne fam ;
3 ô ba'ale'e fe njôane Jehova Zambe wôé, a wulu mezene mé, a ba'ale memvinda mé, a metiñe mé, a minjôane mié, a mintiñetane mié, aval ane e ne ntilane metiñe me Moïse, ajô te mam môé m'aye ke ôsu jam ese w'abo, a mfa' ôse w'akôñelan ;
4 nalé Jehova a ye yemete njôan a nga jô ajô dam ngu, na, Nge bone bôé b'aye fombô mezene map, a wulu dulu ya benya mejôô asu dam a minlem miap mise a minsisime miap mise, wôna môt *a ye* ke jembane wo (nalé a nga jô) mfa' éto njôô ya Israël.
5 Nalé fe w'ayeme fe jam Joab mone Tseruja a nga bo ma, jam a nga bo bivete bibaé ya minsamba mewosane ya Israël, Abner mone Ner ba Amasa mone Jéther, mbe a nga wôé, a kulu metyi bita melu ya mvo'é, a futi fe metyi ya bita ases e mbe nye ntiñetan angeteñ, a bikôndé bi nga to nye mebo.
6 Ajô te bo' ane fe'e jôé j'aye liti, a te kañese na, nlô nyupe wé w'aye sise Scheol été mvo'é.
7 Ve ô mvama'ane bone be Barzillaï mone Galaadite, be bo nsamba ba b' adi tawôlô wôé ; amu nalé be nga zu be ma éyoñ me nga tup Absalom moyoñe wôé.
8 Tame fe yen, Schimeï mone Guéra, mone Benjamite, môte ya Bachurim, a ne be wo, nyô a nga ta me mbia ntaan môs me nga ke Mahanaïm ; ve a nga zu tôbane me Jourdain, a me nga tiñeti nye be Jehova na, M'*aye* ke wôé wo a nkpwaté mekôn.
9 Ajô te éyoñe ji, te yene nye ane nyô a ne te mekua, amu ô ne môte ya fek ; a wo w'aye yeme jam w'ayiane bo nye, a w'aye sili nlô nyupe wé Sheol été a metyi.
10 Ane David a nga bômbô vôm beésa bé be bô, a jambane soñ nlame David.
11 Melu David a nga jôô Israël me mbe mimbu mewôm menyin : a nga jôô mfa'a ya Hébron mimbu zañbwa, a jôô fe mfa'a ya Jérusalem mimbu mewôm mela a mila.

12 Ane Salomon a nga tabe éto njôô ya David ésa wé, njôane wé ve dañe yemetan ngu.
13 Eyoñ éte Adonija mone Haggith a nga ke be Bath-Schéba nyia Salomon. Ane minga a nga jô na, Ye w'azu mvo'é ? Nye na, Mvo'é.
14 A nga jô fe na, Me bili jame ya jô wo. Minga na, jô'ôk.
15 Ane a nga jô na, W'ayeme na, ma me mbe éto ya jôô, a bôte bese ya Israël be nga fombô mfa'a wome na, me jôô be : ve a kôsa bo nalé, éto njôan é kôñelaneya, a bo jôme mojañ ; amu a nyoñeya je be Jehova.
16 Eyoñe ji m'aja'é wo jame da ; te bene me de. Ane minga a nga jô na, Jô'ôk.
17 Nde a nga jô na, M'aye'elane wo na, ô kobô Salomon njô bôt (amu *a* vo'o bene wo jam) na, a ve me Abischag ngone Sunamite, me luk.
18 Ane Bath-Schéba a nga jô na, Mvo'é ; m'aye kobô njô bôt ajô dôé.
19 Ajô te Bath-Schéba a nga nyine vôm Salomon njô bôt a nga to, a ke kobô nye ajô Adonija. Ane njô bôt a nga tebe tetele éyoñ a nga yene nye, a kumbu be nye, a beta tabe si éto njôô jé, a jô bôte na be telé'é nyia njô bôt beta éto ; nde a nga tabe si mbo nnôme wé.
20 Eyoñ éte minga a nga jô na, M' aja'é wo mone jame wua ; te bene me nye. Ane njô bôt a nga jô nye na, Jaké'é, A nane ; amu m'*a*ye ke bene wo.
21 Nde a nga jô na, Be tame ve Adonija monyoñe wôé Abischag ngone Sunamite a luk.
22 Ane Salomon njô bôt a nga yalan a jô nyia wé na, W'aja'é Abischag ngone Sunamite mfa'a ya Adonija amu jé ? jaké'é fe njôan mfa'a wé ; amu a ne mojañ mvendé ; jaké'é wô mfa'a wé, a mfa'a ya Abiathar prêtre, a mfa'a ya Joab mone Tseruja.
23 Wôna Salomon njô bôt a nga tiñeti be Jehova, a jô na, Zambe a bo'o me nalé, a jam afe d'adañ, nge Adonija a nji kobô éfia éte a sengan éyiñe jé émien.
24 Ajô te éyoñe ji, ane Jehova a vee, nyô a nga yemete ma, a telé me éto njôô ya David tate wom, nyô a teléya fe me nda bôt, aval ane a nga tiñeti, Adonija a ye fo'o wôéban môse wu.
25 Ane Salomon njô bôt a nga lôme Benaja mone Jehojada a ke bo jam ete ; nde a nga ku nye yôp, nalé a nga wu.
26 Ane njô bôt a nga jô Abiathar prêtre na, Kele' Anathoth mfa'a ya mefupe môé ; amu ô ne avale môt d'ayiane wu : ve m'*aye* ke wôé wo éyoñe ji, amu ô nga bo ô beke' éwolo Tate Jehova asu David tate wom, nalé fe amu ô nga tôban nju'u ya mam mese tate a nga tôbane me.
27 Salomon a nga vaa Abiathar vôm a nga to prêtre be Jehova, amu a ye tôé njôane Jehova, ñwô a nga kobô ajô nda bôt Éli Silo.
28 Ane mefoé ya ajô te me nga kui be Joab ; amu Joab a nga tôñ Adonija, a kôsa bo a nga bo te tôñ Absalom. Ane Joab a nga tup a ke Nda Endelé Jehova, a bi minla'a mi autel.
29 Ane be nga kate Salomon njô bôte na, Joab a tubeya, a ke nda Endelé Jehova, ô lô, a ntele mfôm autel. Eyoñ éte Salomon a nga lôme Benaja mone Jehojada, ajô na, Kele' ku nye yôp.
30 Ane Benaja a nga kui Nda Endelé Jehova, a jô nye na, Njô bôt a jô na, Kui' atan. Nye na, Momo ; ve m'aye jibi wu va. Ane Benaja a nga ke kat njô bôte foé na, Avale di Joab a te jô, avale di fe a te yalane ma.
31 Ane njô bôt a nga jô nye na, Bo' ane a te jô, aku nye yôp, a jame nye soñ ; nalé w'aye vaa bia nda bôte tate étome ya metyi, mme Joab a nga kulu te ajô.
32 Jehova a ye bulane metyi mé nlô wé ôbiene yôp, amu a nga kuli bôte bebaé ayok be nga to zôsô a mvaé a dañe nye, a wôé be a nkpwaté mekôn, David tate wom te ke yem, be mbe na, Abner mone Ner, évet nsamba mewosane ya Israël, a Amasa mone Jéther, évet nsamba mewosane ya Juda.

33 Nalé metyi map m’aye bulan nlô Joab yôp, a minlô ya mvoñe bôte jé nnôm éto : ve mvo’é ya nnôm éto j’aso be Jehova j’aye zu be David, a be mvoñe bôte jé, a nda bôte jé, a éto njôô jé.
34 Eyoñ éte Benaja mone Jehojada a nga ke, a ku nye yôp, a wôé nye ; ane a nga jambane soñ nda jé fé été.
35 Ane njô bôt a nga telé Benaja mone Jehojada éto jé a jôô nsamba mewosan ; njô bôt a nga telé fe Tsadok prêtre éto Abiathar.
36 Ane njô bôt a nga bañete Schimeï, a jô nye na, Lôñe’ womien nda Jérusalem, a tabe valé, te beta kôlô a ke vôm.
37 Amu môs w’aye kôlô, a dañ ôtôñe Cédron, yeme’e nya nyemane na, w’aye fo’o wu : metyi môé ve bo nlô wôé ôbiene yôp.
38 Ane Schimeï a nga jô bôte na, Njôan ôte ô ne mvo’é : mbo ésaé wôé a ye bo ane tate wom njô bôt a maneya jô. Nalé Schimeï a nga tabe Jérusalem melu abui.
39 A nga bo na, éyoñ mimbu mila mi nga lôt, bebo bisaé be Schimeï bebaé be nga tup a ke be Akisch, mone Maaca, njô bôte ya Gath. Ane be nga kate Schimeï na, Tame yen, bebo bisaé bôé be nto Gath.
40 Ane Schimeï a nga kôlô si, a beté éjakase jé biôm, a ke Gath be Akisch, a ke jeñe bobo bisaé bé ; nalé Schimeï a nga ke, a nyoñe bebo bisé bé mfa’a ya Gath.
41 Ane be nga kate Salomon na, Schimeï a maneya kôlô Jérusalem a ke Gath, a beta fe bulan.
42 Ane njô bôt a nga bañete Schimeï, a jô nye na, Ye me nji tiñeti wo be Jehova, a tu’a kate wo na, Yeme’e nya ñyemane na, môs w’aye kôlô a ke w’awulu vôm éziñ, w’aye fo’o wu ? wo fe ô nga jô me na, Njôan me wô’ôya ô ne mvo’é.
43 Amu jé fe ô nga bo te ba’ale atiñe ya be Jehvoa, a njôan me nga tu’a jô wo ?
44 Njô bôt a nga jô fe Schimeï na, Wo w’ayem abé se e ne wo nsolan nlem, di ô nga bo David tate wom : ajô te Jehova a ye bulan abé dôé nlô wôé ôbiene yôp.
45 Ve Salomon njô bôt a ye bo ébotan, a éto njôô ya David j’aye telében ngu asu Jehova nnôm éto.
46 Nalé ate njô bôt a nga ve Benaja mone Jehojada atiñ ; nye ve kôlô si, a ku nye yôp, nalé a nga wu. Nalé njôan ô nga telében ngu mo me Salomon.

3 1 Ane Salomon a nga late Pharaon njô bôte ya Égypte ñbwa, a nyoñ ngone Pharaon, a zu je nlame David, akekui a nga mane lôñ nda jé émien, a nda Jehova, a aka’a Jérusalem mimfa’a mise.
2 Ve bôt be nga bo be tyi’i biôm bito ya bikôndô’ô yôp, amu nda é nji lôñeban mfa’a ya jôé Jehova ve akekui melu mete.
3 Ane Salomon a nga nye’e Jehova, a wulu memvinda me David ésa wé été : ve a nga bo a tyi’i biôm a di’i encens bito ya bikôndô’ô yôp.
4 Ane njô bôt a nga ke Gabaon na, a tyi’i biôm ; amu vôm ate a mbe beta éto ya ékôndô’ô yôp : a Salomon a nga tyi’i toyina tit mimvean b’adi’i nduan autel ate yôp.
5 Ane Jehova a nga kui be Salomon biyeyem alu Gabaon ; a Zambe a nga jô na, Sili’i jam me ve wo.
6 Ane Salomon a nga jô na, O nga liti David ésa wom beta mvam, aval ane a nga wulu asu dôé dulu ya benya mejôô, a zôsô, a nlem mvo’é be wo ; ane ô nga ba’ale fe nye beta mvame nyô, na, ô veya nye mone ya tabe éto njôô jé, aval ane e ne môs wu.
7 Eyoñe ji, A Jehova Zambe wom, ô teléya mbo ésaé wôé njô bôt éjiane ya David ésa wom : me ke me to ve ôyôme mongô ; te yem mekeé a mezui.

8 A mbo ésaé wôé a to ézezañe bôte bôé ô nga top, beta ayoñ, be se ngule ya yemelane be tañ, nge lañe be amu abui.
9 Ajô te va'a mbo ésaé wôé nlem ô ne fek mfa'a ya tyi'i bôte bôé mejô, me bo ngule ya yeme kandé zañ mvaé a bé ; amu na za a ne ngule ya tyi' abui bôte dôé di mejô ?
10 Ane Tate a nga wô'ô njôan ôte mvaé, ane Salomon a te sili jam ete.
11 Ane Zambe a nga jô nye na, Amu w'ate sili jame di, te ke sili na, ényiñe jôé é bo ayap, nge ja'é abui akum mfa'a wôé, nge sili binyiñe ya ba b'asiñe wo, ve w'ate sili mfa'a wôé fe'e ya yeme tyi'i mejô zôsô ;
12 tame yen, me boya ane w'ajô : ô lô, me veya wo nlem ô ne ñyeman a fek ; ajô te môt a nji tame bo aval ane wo, nalé fe te ke môt a ye beta kôlô si mvuse jôé aval ane wo.
13 Me veya fe wo jôm ô nji ja'é, akum ba duma bibaane, ajô te te ke njôô ya bejô bôt a ye bo aval ane wo, melu mese w'aye tabe.
14 A nge w'aye wulu mezene mam, a ba'ale memvinda mam a metiñe mam, aval ane David éso wôé a nga wulu, wôna m'aye ve wo melu ayap.
15 Ane Salomon a nga vee ôyo ; a yeme na, e ne biyeyem : ane a nga ke Jérusalem, a tebe asu éwolo élate ya Jehova, a tyi'i mimvean b'adi'i nduan, a ve mimveane ya bo mvo'é, a kôm bebo bisaé bé bese ésulane bidi.
16 Eyoñ éte binga bebaé be mbe binga ya bijabô be nga zu be njô bôt, a tebe asu dé.
17 Ane minga wua a nga jô na, A tate wom, bia minga nyô bi to nda jia ; ane me nga biaé mon bia nye bi to nda.
18 A nga bo na, éyoñ éte me biaéya, alu lale minga nyô a nga biaé fe ; bi nga to bebaane ; nneñ a nji bo bia nda, ve bia bebaé bebaé nda.
19 Ane mone ya minga nyô a nga wu alu, amu a nga bômbô nye yôp.
20 Ane a nga kôlô si zañ alu, a nyoñe mona fame wom fefele jam, éyoñ éte mbo ésaé wôé a ne minga a bô ôyo, a bôé nye tôé jé, a viane bôé mbime mone wé tôé jam.
21 Eyoñ me nga kôlô si mam me tyé a kômbô nyia mone wom, a teme na, a wuya ; ve éyoñ me nga fombô nye mam me tyé, a yene na, a nji bo mona fam wom, nyô me nga biaé.
22 Ane minga mbok a nga jô na, Momo ; ve nyô a vee a ne mona fame wom, mbime ke ô ne mona fame wôé. Nyina fe na, Momo, ve mbim ô ne mona fame wôé, a nyô a vee a ne mon fame wom. Nalé be nga kobô asu njô bôt.
23 Eyoñ éte njô bôt a nga jô na, Wua a jô na, Nyina a ne mona fame wom a vee, a mona fam wôé, nnye a ne mbim ; nyô mbok a jô na, Momo ; ve mona fame wôé a ne mbim, a mona fame wom nnye a vee.
24 Nde njô bôt a nga jô na, Za'ane me nkpwaté mekôn. Ane be nga zu nkpwaté mekôn vôm njô bôt a nga to.
25 Ane njô bôt a nga jô na, Salane vevea mon ngap ébaé, a ve wua éfas, nyô mbo' ke éfas.
26 Eyoñ éte minga a mbe vevea mon a nga kobô njô bôt, amu nleme wé ô nga yi mona fame wé, ane a nga jô na, A tate wom, va'a nye vevea mon, te ve'ele wôé nye ne tya ! Ve nyô mbok a nga jô na, *A* ye ke bo éñwom nge éñwôé ; sale ` nye.
27 Eyoñ éte njô bôt a nga yalan a jô na, Va'a nye vevea mon ; te ve'ele wôane nye ; nnye a ne nyia wé.
28 Ane Israël ase a nga wô'ôtan ntyi'an njô bôt a nga tyik ; be ve ko njô bôte woñ : amu be nga yene na, fe'e Zambe é nga to be nye, a bo zôsô ntyi'ane mejô.

4 1 Salomon njô bôt a mbe njôô ya Isarël ase.
2 Bivet a nga bili bi mbe na : Azaria mone Tsadok prêtre ;
3 Élihoreph ba Achija, bone be Schischa, betili bekalate ; Josaphat mon Achilud,
mba'ale mintilane ya ayoñ ;
4 a Benaja mone Jehojada a mbe évete ya nsamba mewosan ; a Tsadok ba
Abiathar be mbe beprêtre ;
5 a Azaria mone Nathan a mbe njôô bivet ; a Zabud mone Nathan a mbe évet
njôane ya ôsu, a mvôé njô bôt ;
6 a Achischar a mbe évete ya nda ; a Adoniram mon Abda a mbe évete ya bôt
be nga bo ésaé belo.
7 Salomon a nga bili bivet awôm a bibaé bi jô'ô Israël ase, bi liti' éwônga mfa'a
ya njô bôt a bôte ya nda jé : môt ase a nga yiane ve bidi ngone jia mbu.
8 Môé map me ne na : Ben-hur, mfa'a ya minkôle ya Éphraïm ;
9 Ben-Déker, mfa'a ya Makats, a Saalibim, a Beth-Schémesch, a Élon-Beth-
Hanan ;
10 Ben-Hésed, mfa'a ya Arubboth (nnye a nga bili Soco, a si se ya Hépher),
11 Ben-Abinadab, mfa'a mbetan ôse ya Dor (a nga bili Thaphath ngone Salomon
nda si) ;
12 Baana mon Achilud, mfa'a ya Thaanac a Meguiddo, a Beth-Schean ase a ne
mfôme Tsarthan, Jizreel si, ataté Beth-Schean akui Abel-Mehola, akui fe
Jokmeam yat ;
13 Ben-Guéber, mfa'a ya Ramoth-Galaad (a nga bili minlam mi Jaïr mone Manassé,
mi ne Galaad ; nnye fe a nga bili si ya Argob é ne Basan, beta minlam mewôm
mesaman mi bili mekak a mimfeta'a mi mvot) ;
14 Achindab mon Iddo, mfa'a ya Mahanaïm ;
15 Achimaats, mfa'a ya Nephthali (nnye fe a nga nyoñe Basmath, ngone Salomon,
a luk) ;
16 Baana mone Huschaï, mfa'a ya Aser a Bealoth ;
17 Josaphat mone Paruach, mfa'a ya Issacar ;
18 Schimeï mon Éla, mfa'a ya Benjamin ;
19 Guéber mon Uri, mfa'a si ya Galaad, si ya Sihon njô bôte ya Beamoréen, a si
ya Og njô bôte ya Basan ; nnye a mbe évet étam mfa'a ya si éte.
20 Juda a Israël be mbe abui aval ane nsele' ô ne mfôme mañ, be ja'ak, be nya'ak,
a bo mevak.
21 Ane Salomon a nga jôô meyoñe mese ataté Osôé akui si ya Bephilistin, akui fe
nné ya Égypte : be nga zu liti taxe, a bo Salomon ésaé melu mese ya éyiñe jé.
22 Ngape bidi bi Salomon môse wua é mbe mengune me nte'an avut mewôm
mela, a mengune me avute fôn mewôme mesaman,
23 beyôm binyaka be ne avoñ awôm, a beyôm binyaka b'aso vôm mimbam mi
wô'ô di mewôm mebaé, a mintômba ntet, te lañe minkok, a mvin, a sô, a anon
e ne avoñ.
24 Amu a nga jôô si se ya kindi' Osôé ya nné, ataté Thiphsach akui Gaza, bejô
bôte bese be nga to kindi' Osôé ya nne : a nga bili fe mvo'é mbôma'ane mimfa'a
mise.
25 Juda a Israël be nga to mvo'é, môt ase a to ndi'i bibuma wé a élé figuier jé si,
ataté Dan akui Beer-Schéba, melu mese Salomon a nga to.
26 Salomon a nga bili bitune menda ya ba'ale bikabela bewangon bé ya bita
betoyini mewôm menyin, a bôt b'awulu bikabela yôp betoyini awôm a bebaé.
27 Bivete bite bi nga liti éwônga mfa'a ya Salomon njô bôt, a mfa'a ya ba bese be
nga zu di bidi tawôlô Salomon njô bôt, môt ase ngone jé ; be nji me'ete na jôm
é jemba'an.

28 Be nga litane fe orge a minkende'e bilok mfa'a ya bikabela a bi bi awulu avô vôm bivet bi nga to, môt ase aval ane atiñe dé e mbe.
29 Ane Zambe a nga ve Salomon ñyeman a fek étua abui, a nya nleme, abui ane nsele' ô ne nsa'a mañ.
30 Nyemane Salomon ô nga dañ ñyemane bone bese ya mfa'a jôt d'atôô, a ñyemane ôse ya Égypte.
31 Amu a nga dañe bôte bese fek ; a dañ Éthan mon Ezrachite, a dañe fe Héman, a Calcol, a Darda, bone be Machol : duma dé e nga yiane meyoñe mese me mbe mbôma'ane.
32 A nga kane minkana betoyini bela ; bia bié bi to fe toyini a bitan.
33 A nga kobô ajô bilé, ataté cèdre a ne Liban akui hysope a faa aka'a mekok : a nga kobô fe ajô betit, a anon, a biôm bi anyi'itan, a kos.
34 Bôte ya meyoñe mese be nga zu wô'ô ñyemane Salomon, be so'o be bejô bôte bese ya si nyô, be nga wô'ôtan ñyemane wé.

5 1 Ane Hiram njô bôte ya Tyr, a nga lôm bebo bisaé bé be Salomon ; amu a nga wô'ô na be maneya wo'o nye mbone ya bo njô bôt éjian ésa : amu Hiram a mbe nnye'e David melu mese.
2 Ane Salomon a nga lôme tyiñ be Hiram, a jô na,
3 Wo w'ayem ane David tate wom a mbe te ngule ya lôñe jôé Jehova Zambe wé nda amu mewosan me nga bômane nye mimfa'a mise, akekui Jehova a nga futi bôte bete mebo mé si.
4 Ve éyoñe ji Jehova Zambe wom a maneya ve me awo'an mimfa'a mise ; nziziñe momo, nge mbia jam.
5 Nde ô lô, m'abôndé fe'e ya lôñe jôé Jehova Zambe wom nda, aval ane Jehova a nga kobô David tate wome na, Mona fame wôé, nyô m'aye telé éto njôô jôé éjiane jôé, nnye a ye lôñe jôé dam nda.
6 Ajô te éyoñe ji va' atiñe na, be ba'é me bilé bi cèdre mfa'a ya Liban ; bebo bisaé bam b'aye fubu nsamba bebo bisaé bôé ; a m'aye ve wo ma'ane ya bebo bisaé bôé aval ese w'aye jô : amu w'ayeme na, môt a nji bo be bia a yeme kôm bilé aval ane Besidonien.
7 A nga bo na, éyoñ Hiram a nga wô'ô mejô me Salomon, a nga dañe vak, a jô na, Ebotan a Jehova môse wu, nnye a veya David mfefe'e mone ya jôô beta ayoñe nyô.
8 Ane Hiram a nga lôme Salomon tyiñe na, Me wô'ôya mbañete ô nga lôme ma : m'aye bo aval ese w'akômbô mfa'a bilé bi cèdre, a mfa'a bilé bi cyprès.
9 Bebo bisaé bam b'aye soo bie Liban a kui bie mañ ; wôna m'aye late bie bilelé, bi lôte mañmañ akui vôm w'aye tiñeti ma, a m'aye tyame bie wôé, nde w'aye nyoñe bie ; wôna w'aye bo ane m'akômbô, nge w'aye ve bidi mfa'a ya bôte ya nda jam.
10 Nalé Hiram a nga ve Salomon bilé bi cèdre a bilé bi cyprès aval ese ane a nga kômbô.
11 Salomon fe a nga ve Hiram mengune me nlisi betoyini mewôm mebaé a bo bidi ya bôte ya nda jé, a befôndô be mbamba mbon mewôm mebaé : nalé Salomon a nga ve Hiram mbu ôse.
12 Ane Jehova a nga ve Salomon fek, aval ane a nga tiñeti nye ; nalé fe mvo'é é nga to zañe Hiram ba Salomon ; a be bebaane be nga bo élat.
13 Ane Salomon njô bôt a nga loene bôt ésaé be so' Israël ase : bôt a nga loen be mbe befam betoyini mewôm mela.
14 Ane a nga lôme be Liban, ngon ése betoyini awôm ane minsamba miap mi nga bo mi kelek ; be nga tabe Liban ngone jia ; be tabe'e fe male map ngon ébaé : a Adoniram a mbe évete ya bôt be nga bo ésaé be nga loene be.

15 Salomon a nga bili bebe'e mimbe'e betoyini mewôme zañbwa, a bekôm bilé minkôl été betoyini mewôm mwom ;
16 te lañe benya bivete be Salomon be nga jôô ésaé, betoyini bela a mintete mila, mbie bi nga jôô bôt be nga bo bisaé.
17 Ane njô bôt a nga ve atiñ, nde be nga fa'a beta mekok, meko'o me ne mbia tañ, amu b' aye ta'a mbôka'a ya nda a mimbaane mekok.
18 Ane belôñe be Salomon a belôñe be Hiram a Beguiblien be nga ba me, a kôme fe bilé a meko'o ya lôñ nda.

6 1 A nga bo na, mbu mintete minyin a mewôm mwomô éyoñ éte bone be Israël be soya si ya Égypte, mbu nyini ya njôan Salomon a nga jôô Israël, ngone Ziv, nje é ne ngone baa, a nga taté lôñ nda Jehova.
2 Nda Salomon njô bôt a nga lôñe Jehova é mbe nté menyi'i me mo mewôm mesaman, a ndame ya été menyi'i me mo mewôm mebaé, a nté yôpe ya été menyi'i me mo mewôm mela.
3 Mbala'a si ô nga to asu temple ya nda, ô mbe nté menyi'i me mo mewôm mebaé, abim ane ndame ya nda : ñwô ôte ô mbe ndam menyi'i me mo awôm asu nda.
4 A nga bo nda éte bone mimbé be to nlôñane ya miñyemetane mekañ.
5 Melat a mfine ya nda, a nga lôñe fe menda mefe yôp mbôma'ane, me late mimfine ya nda mbôma'ane, mi ya temple a mi ya étune ya nkulane mejô ; a nga lôñe fe bitune menda ya mefefe mbôma'ane.
6 Nda ya si é mbe ndam menyi'i me mo metan, nyô ya zañ é mbe ndam menyi'i me mo mesaman, a nyô lale é mbe ndam menyi'i me mo zañbwa ; amu a nga lôñ mfin nda bibale biba mfa'a ya atan, mbôma'ane, ajô te mimbôñ mi aye bo te nyine mimfine ya nda.
7 Nté ôse nda éte é nga to é lôñeba'an, é nga lôñeban a meko'o me nga kômban vôm be nga fa'a me ; ôkuta'a, nge ôvôn, nge évôl étyé bi nji wô'é nda éte, nté é nga to é lôñeba'an.
8 Mbé ya bitune menda ya mefefe bi nga to zañ ô mbe nda mfa'a ya mbo nnôm : nde be nga bet a ke nda ya zañ a ôbet vi akotan, nalé fe akôlô nyô ya zañ a ke nyô lale.
9 Nalé a nga lôñ nda, a mane je ; ane a nga dip nda a mimbôñe mi cèdre a bityimbi bi cèdre.
10 Menda a nga lôñ me ba'abe nya ndaa, a nga lôñ nda ése nté ya yôp menyi'i me mo metan : a me nga betebe nya ndaa a bityimbi bi cèdre.
11 Ajô Jehova e nga kui be Salomon, e jô'ô na,
12 Mfa'a ya nda w'alôñe nyô, nge w'aye wulu memvinda mam été, a bo fe minjôane miam, a ba'ale metiñe mam mese, a wulu me éte ; wôna m'aye yemete njôane wom me nga jô wo ngu, ñwô me nga kobô fe David éso wôé.
13 A m'aye tabe be bone be Israël, te fe jô'é bôte bam Israël.
14 Nalé Salomon a nga lôñ nda, a mane je.
15 A nga lôñe mimfine ya nda été a bityimbi bi cèdre : a nga dipe mie mfa'a ya été a bityimbi, ataté zasi ya nda akui mimfine ya andi ; a nga buti fe zasi ya nda a bityimbi bi cyprès.
16 A nga tyi'i nda étune ya mvus nté menyi'i me mo mewôm mebaé, a lôñe je a bityimbi bi cèdre ataté zasi akui mimfine ya andi : a nga tyi'i me mfa'a ya nda été, vôm ate a bo étune ya nkulane mejô, vôm a dañ étyi.
17 Nda ébien, é ne na, temple a ne étune ya nkulane mejô ôsu, é mbe nté menyi'i me mo mewôm menyin.
18 Nda é mbe nlôñan été a cèdre, a to nkpwelan ô funa'an ane bikpwas a minkulane mi sam : vôm ase a mbe ve cèdre, ako' é nji yené.

19 Nde a nga kôm étune ya nkulane mejô ézezañe ya nda été, vôm a ye telé éwolo élate ya Jehova.
20 Abim étune ya nkulane mejô été e mbe na, nté menyi'i me mo mewôm mebaé, ndame ke menyi'i me mo mewôm mebaé, a nté ya été yôp menyi'i me mo mewôm mebaé ; ane a nga yañe je a nya or : a nga dipe fe autel a cèdre.
21 Nalé Salomon a nga yañ nda éte a nya or mfa'a ya été : ane a nga tiñeti bengôkop be or étune ya nkulane mejô ôsu ; ane a nga yañe je a or.
22 A nga yañ ngum nda ôse a or, akekui nda ése é nga man : nalé fe a nga yañ ngum autel ô mbe jôme ya étune ya nkulane mejô a or.
23 Mfa'a étune ya nkulane mejô, a nga bo bechérubin bebaé a élé olivier, wua ase a to nté ya yôp me nyi'i me mo awôm.
24 Afape chérubin da é mbe nté menyi'i me mo metan, a afape chérubin avok e mbe fe nté menyi'i me mo metan : ataté susu'a afape da akui susu'a di vok a mbe nté menyi'i' me mo awôm : 25 Chérubin mbok a to fe nté menyi'i me mo awôm : bechérubin bete bebaé be mbe nté wua a avale da.
26 Chérubin wua a mbe nté menyi'i me mo awôm, chérubin mbok a to fe nalé.
27 Ane a nga telé bechérubin bete étun nda ya été ; mefape ya bechérubin bete me nga to ne lama ! ajô te afape ya wua e nga nambe mfin wua, a afape ya chérubin mbok e nga nambe mfin mbok; mefape ya été me nambane fe zañ nda.
28 Ane a nga yañe fe bechérubin a or.
29 Ane a nga kpwele minfine mise ya nda mimfa'a mise a minkpwelane bikanga ane bechérubin, a melen, a minkulane mi sam , mfa'a ya été a mfa'a ya atan.
30 A nga yañe fe zasi ya nda a or, mfa'a ya été a mfa'a ya atan.
31 A nga bo biyombé ya mbé étune ya nkulane mejô a élé olivier : mbô'ô mbé ya si a mekône ya fefel mbé bi mbe abima ngape jia ya mengap metane ya mfin.
32 Nalé a nga bo biyombé bibaé a élé olivier; ane a nga kpwele bie bikanga ane bechérubin a melen a minkulane mi sam, a yañe bie a or : a beté fe ñyañane or bechérubin yôp a melene yôp.
33 Aval ete fe a nga bo mekône ya fefel mbé temple a élé olivier ; me mbe abima ngape jia ya mengape menyine ya mfin ;
34 a biyombé bibaé a élé cyprès : bifase bibaé ya éyombé jia bi nga bo bi nyiki'i, a bifase bibaé ya éyombé évok bi nga bo fe bi nyiki'i.
35 Ane a nga kpwelé bechérubin a melen a minkulane mi sam été yôp; ane a nga yañe bie a or a yi'ane minkpwelane mite.
36 Ane a nga lôñ nseñe ya été a mimbaane mekok minnoñe mila, a nnoñe mimbôñe mi cèdre wua.
37 Be nga ta'a mbôka'a ya nda Jehova mbu nyini, ngone Ziv.
38 Mbu awôm a wua, ngone Bul, nje é ne ngone mwomô, nda é nga mane biôm bise mimfa'a mise, a aval ese ane e nga boban. Nalé ate a nga lôñe je nté mimbu zañbwa.

7 1 Salomon a nga to a lôñe'e nda jé émien nté mimbu awôm a mila, ane a nga mane nda jé ése.
2 Amu a nga lôñ nda ya afane Liban ; é mbe nté menyi'i me mo ntet, ndame ya été ke menyi'i me mo mewôm metan, a nté ya été yôp menyi'i me mo mewôm mela, é to nlôñane minnoñe mekône me cèdre menyine yôp, minbôñe mi cèdre mi bete fe mekône mete yôp.
3 E mbe mbutan a cèdre mimbôñe mite mewôm menyin a mitane yôp ; nnoñe wua awôm a mitan.
4 Mimbôñ mi nga to fe minnoñe mila, mon mbé a mon mbé be lôan, mon mbé a mon mbé be lôan, be to fe minnoñe mila.

5 Mimbé mise a mekône mese bi nga bobane zôsô a mimbôñ ; mon mbé a mon mbé be lôan, mon mbé a mon mbé be lôan, be fe be to minnoñe mila.
6 Ane a nga lôñe fe mbala'a si mekôn; ô mbe nté menyi'i me mo mewôm metan, ndame ya été ke meyi'i me mo mewôm mela; mbala'a si ô to fe me ôsu; nalé fe mekôn a mbô'ô mbé ya si bi to fe me ôsu.
7 A nga lôñe fe mbala'a si ya éto njôô vôm a ye tyi'i mejô, ô ne na, mbala'a si ya ntyi'ane mejô: ô mbe mbutan a cèdre ataté zasi akui zasi fok.
8 Nda jé vôm émien a ye tabe, nseñ mbô' ô to mbala'a si été, é mbe fe aval mboan ete. A nga lôñe fe ngone Pharaon nda (nje Salomon a nga luk), é to aval ane mbala'a si ôte.
9 Menda mete mese me nga lôñeban a meko'o me ne mbia tañ, meko'o mete me to mimbaan, a abim be nga ve'e me, me to fe nsi'an a mezik, mfa'a ya été a mfa'a ya atan, ataté mbô'ane ya si akui nkôñgo ya yôp, a mfa'a ya atan akui fe beta nseñ.
10 Mbôka'a ô nga bô'ôban a meko'o me ne mbia tañ, beta meko' anen, meko'o me ne nté menyi'i me mo awôm, a meko'o' me ne nté menyi'i me mo mwom.
11 Meko'o me ne mbia tañ me nga to fe mfa'a ya yôp, meko'o mete me to mimbaan, a abim be nga ve'e me, nalé fe bityimbi bi cèdre.
12 Beta nseñ a nga to mbôma'ane a nga bili minnoñe meko'o me mbe mimbaan mila, a nnoñe mimbôñe mi cèdre wua; aval ane nseñe ya été ya nda Jehova, a mbala'a si ya nda.
13 Ane Salomon njô bôt a nga lôme bôt a nyoñe Hiram mfa'a ya Tyr.
14 A mbe mone ya nkus ayoñe Nephthali, ésa wé ke môte ya Tyr, nlui mvot; a nga jaé a ñyeman, a fek, a atyeñ, mfa'a ya bo bisaé bi mvote bise. Nnye ate a nga zu be Salomon njô bôt, a bo bisaé bié bise.
15 Amu nnye ate a nga bo mekône me mvote mebaé, akôn ese nté ya yôp menyi'i me mo awôm a mwom : akôn ese e to fe menyi'i me mo awôm a mebaé mbôma'ane ya eté.
16 A nga bo fe mendo'o me mvot é mbe nyeman mebaé, mfa'a ya beté me mekône yôp: ando'o da e to nté ya yôp menyi'i me mo metan, a ando' avok e to fe nté ya yôp menyi'I me mo metan.
17 Mendo'o me nga to mekône yôp me nga bili mevot ntiñane mis ane songo, a minsinga ntiñan a bone bengôkop; ando'o da zañbwa, ando'o avo'o fe zañbwa.
18 Nalé a nga bo mekône mete; minnoñe mibaé mi mbe mbôma'ane avote da yôp, mfa'a ya buti mendo'o me nga to mekône yôp: nalé ate fe a nga bo ando'o avok.
19 Mendo'o me nga to mekône yôp mfa'a ya mbala'a si me nga to mboan ô funa'an aval ane sam ayañ, nté menyi'i me mo menyin.
20 Mendo'o' me nga to fe mfa'a ya yôp mekône mete mebaé yôp, bebé abum e mbe fefel avot: a bibuma bi grenade bi nga to mintete mibaé, bi to minnoñe minnoñ mbôma'ane ando' avok.
21 A nga telé mekône mete mfa'a ya mbala'a si ya temple : a nga telé akône ya mbo nnôm, a yôlé de jôé na, Jakin; a nga telé fe akône ya mbo nga, a yôlé de jôé na, Boaz.
22 Mbôan ô funa'ane aval ane sam ayañ ô nga to sôso'o mekône yôp : nalé ate ésaé ya mekôn é nga man.
23 Ane a nga bo mañ a mvot é mbe nyeman me nga to menyi'i me mo awôm akôlô mfa'a nka wu, akui mfa'a nka mbok, me to njiñelette, nté ya été yôp ô mbe menyi'i me mo metan ; a nté ya bômane me mimfa'a mise ô mbe fe menyi'i me mo mewôm mela.

24 Mfa’a ya nka si bive’ela’a bikpwas bi nga bômane me mimfa’a mise, nté menyi’i me mo awôm, bi bôman’ane mañe mete mimfa’a mise: bikpwase bite bi nga to minnoñe mibaé, be nga sôé bie ba be mañ asôé da.
25 Mañe metet me nga bete beyôm binyaka awôm a bebaé yôp, bela be lô mfa’a ya nord, bela be lô mfa’a jôp d’adim, bela be lô mfa’a ya sud, a bela be lô mfa’a jôp d’atôô ; mañe mete me nga bete be yôp, bibône biap bise bi to mfa’a ya été.
26 Mañe mete me mbe afip abima ndam akule wo ; a nka ya été ô mbe nkôman ane nka élaé, avale fe ane same ya ayañ : mendim me nga bo me tabe’ été tañe beta minlônga betoyini bebaé.
27 Ane a nga bo biteba’a bi mvot awôm ; éteba’a jia é to nté menyi’i me mo menyin, ndame ke menyi’i me mo menyin, a nté ya été yôp menyi’i me mo mela.
28 Mboane biteba’a ô mbe avale di : bi nga bili mintyi’ane ya mefefe bitune bitun ; bitune bite bi nga to zañe biba ;
29 a bitun bi nga to zañe bibale bite bi nga bili bikanga ya beñbweñbwem, a beyôm binyaka, a bechérubin ; atin e nga to bibale yôp ; a mintiñane minsinga ya biôm bi tyele mi nga to beñbweñbwem a beyôm binyaka si.
30 Eteba’a ése é nga bili minka mi mvote minyin, a mimbôñe minka mi mvot ; mebo menyine ya été me nga bili fe bisuka’a : bisuka’a bi mbe nyeman bite bi nga to ésôba’a si, mintiñane minsinga mi tyele fefel ésuka’a ése.
31 Anyu ya été mfa’a ya ando’ été a mfa’a ya yôp e mbe nté anyi’i wo da : anyu te e nga to njiñelete aval ane mboane ya atin, nté anyi’i wo da a étun ; anyu te e nga bili fe minkpwelan, a mintyi’ane ya mefefe bitune bitun mi mbe meku’u menyin, sa njiñelete.
32 Minka minyin mi nga to mintyi’ane bitune ya mefefele si ; a mebi mimbôñe ya minka me nga beme éteba’a : nka ôse ô nga to nté ya yôp anyi’i wo da a étun anyi’i wo.
33 Mboane minka ô mbe aval ane mboan nka wagon ya bita : mebi mimbôñe ya minka, a memvus, a bibaé, a meteme ya été, bise bi mbe nyeman.
34 Bisuka’a binyin bi nga to mebu’u menyine ya éteba’a ése : bisuka’a bite ba be éteba’a ébien bi nga to jôme jia.
35 Mfa’ éteba’a ya yôp njiñeleta jôm a ngo to nté ya yôp étun anyi’i wo ; a mfa’ éteba’a ya yôp biyemeta’a ya été a mintyi’ane bitune ya mefefele ya été ba be je bi nga to fe jôme jia.
36 Mfa’a mefefele biyemeta’a ya été bite, a mfa’a mintyi’ane bitune ya mefefele ya été mite, a nga kpwelé bikanga ya bechérubin, a beñbweñbwem, a bilé melen, aval abim e nga yiane jôm ése, mintiñane minsinga mi tyele fe été mbôma’ane.
37 Aval mboan ete nde a nga bo biteba’a bite awôm : bise bi nga sôéban asôé da, bi to abime da, a avale da.
38 Ane a nga bo bisôba’a bi mvot awôm : ésôba’a jia é tabe’e tañe beta minlônga mendim mewôm menyin ; ésôba’a ése é mbe nté menyi’i me mo menyin ; biteba’a bite awôm, étaba’a ése é nga bo é beke’e ésôba’a jia.
39 Ane a nga telé biteba’a bite, bitan mfa’a nda ya mbo nnôm, a bitan mfa’a nda ya mbo nga : a nga telé fe mañe mete mfa’a nda ya mbon nnôm ô lô mfa’a jôp d’atôô, mfa’a ya sud.
40 Ane Hiram a nga bo bisôba’a, a biwôlô asup, a bisua. Nalé ate Hiram a nga sondô ésaé ése a nga bo Salomon njô bôt nda Jehova été :
41 mekône mebaé, a bido’o bisua bibaé ya mendo’o me nga to mekône yôp ; a mevote mebaé me nga buti bido’o bisua bibaé ya mendo’o me nga to mekône yôp ;

42 a bibuma bi grenade mintete minyin mfa’a ya mevote mebaé ; avot ese
minnoñe bibuma bi grenade mibaé, mi buti’i bido’o bisua bibaé ya mendo’o me
nga to mekône yôp ;
43 a biteba’a awôm, a bisôba’a awôm bi bete biteba’a yôp ;
44 a mañe wua, a beyôm binyaka awôm a bebaé be nga to mañe si ;
45 a memvé, a biwôlô asup, a bisua : biôm bite bise, mbie Hiram a nga bo Salomon
njô bôt, nda Jehova été, bi nga to nsilan mvot.
46 Njô bôt a nga kôme bie nje’ese ya Jourdain, si é mbe viek zañe Succoth a
Tsarthan.
47 Salomon a nga li’i biôm bite bise, te ke ve’e bie kop, amu bi nga dañ abui : be
nji bo ngule ya yem abim adit mvote ya été.
48 Ane Salomon a nga bo fe biôm bise bi nga to nda Jehova été : autel or, a
tawôlô, fembé ya nlitan é nga bo é tabe’ été yôp, mboan a or ;
49 a bibi bifufup, bitan mfa’a ya mbo nnôm, a bitan mfa’a ya mbo nga, asu étun
nda ya nkulane mejô, bit to mboan a nya or ; a sam, a belampe, a mebas, bi
to mboan a or ;
50 a bilaé, a mebase ya dim bifufup, a bisua, a metôk, a bikanda bi nduan, bi to
mboan a nya or ; a memva’an, mfa’a mimbé ya étun nda ya été, vôm a dañ
étyi, a mfa’a ya mimbé ya nda, é ne na, temple, me to mboan a or.
51 Nalé ate ésaé ése Salomon njô bôt a nga bo mfa’a ya nda Jehova é nga man.
A Salomon a nga zu biôm David ésa wé a nga ve Zambe, argent, a or, a biôm
bisaé, a futi bie bitune ya nda Jehova vôme be nga bo be na’an akum été.

8 1 Eyoñ éte Salomon a nga sulane bemvendé ya Israël, a minlô mi bôte mise
ya meyoñ, mi to bivete ya menda beésa ya bone be Israël, vôm Salomon a nga
to Jérusalem, amu b’aye zu éwolo élate ya Jehova, a vaa je nlame David, ñwô
ô ne Sion.
2 Ane befam bese ya Israël be nga sulane be Salomon njô bôt éyoñe ya fête, ngon
Éthanim, nje é ne ngone zañbwale.
3 Ane bemvendé bese ya Israël be nga zu, a beprêtre be nga to’é éwolo.
4 Ane be nga zu éwolo Jehova, a nda éndelé ya bisulan, a biôm bise ya étyi bi nga
to Nda Endelé été ; biôm bite beprêtre a Belévite be nga soo bie.
5 Ane Salomon njô bôt, a ngum nsamba ya Israël ôse, ba be nga sulane be nye,
ba be be be nga tele asu éwolo, be tyi’i mintômba a beyôm binyaka, bi mbe te
ngule ya lañeban nge yeme bie tañ amu abui.
6 Ane beprêtre be nga daa éwolo élate ya Jehova nda été, a telé je vôme wé, étun
nda ya nkulane mejô été, vôm a dañ étyi, mefape bechérubin si.
7 Amu bechérubin be nga to minsamane mefap éto ya éwolo yôp, a bechérubin
bete be nga buti éwolo a mimbôñe ya été yôp.
8 Mimbôñe mite mi mbe ayap, nalé mesu mimbôñe mete me nga yené vôm a ne
étyi, nnye a ne asu étun nda ya nkulane mejô ; ve me nji yené atan : mi
ngenane wôé azukui môse wu.
9 Jôm é nji ke bo éwolo été, ve bifase meko’o bibaé Moïse a nga futi été mfa’a ya
Horeb, éyoñ Jehova a nga bo élat a bone be Israël, éyoñ be nga so si ya Égypte.
10 A nga bo na, éyoñ beprêtre be kôlôya vôm a ne étyi, nkut ô nga jaé nda Jehova
ne lut,
11 ajô te beprêtre be nji bo ngule ya beta tebe a bo ésaé amu nkut ôte ; amu
étôto’o Jehova é nga jaé nda Jehova ne lut !
12 Eyoñ éte Salomon a nga kobô na, Jehova a nga jô na a ye tabe afipe dibi été.
13 Nde me lôñeya fo’o wo nda ya tabe, vôm w’aye tabe été nnôm éto.
14 Ane njô bôt a nga kôñelan asu dé, a botan ngum ésulane ya Israël ôse : a ngum
ésulane ya Israël ôse ô nga tebe.

15 Ane a nga jô na, Ebotan a Jehova, Zambe ya Israël, nnye a nga kobô David
tate wom a anyu dé, a tôéya fe njôan ôte a mo mé, a jô na,
16 Ataté môs me nga soo bôte bam Israël Égypte, me nji top nlam meyoñe me
Israël mese na, me lôñ nda, ane jôé dam d'aye bo été ; ve me nga tope David
a jôô bote bam Israël.
17 Nde éfia é nga to nleme David tate wome na, a lôñe jôé Jehova, Zambe ya
Israël, nda.
18 Ve Jehova a ngo jô David tate wome na, Vôm éfia é nga to wo nleme na, w'aye
lôñe jôé dam nda, ô nga bo mvaé vôm éfia éte é nga to wo nlem ;
19 a kôsa bo nalé, *w'aye* ke lôñ nda éte ; ve mona fame wôé a ye so abume dôé,
nnye a ye lôñe jôé dam nda éte.
20 Nde Jehova a yemeteya éfia a nga kobô, amu ma me kôlôya si éto David tate
wom, a ma fe me tabeya éto njôô ya Israël, aval ane Jehova a nga tiñeti, a me
lôñeya jôé Jehova, Zambe ya Israël, nda éte.
21 Vôm ate me kômeya éto mfa'a ya éwolo, nje é bili élate ya Jehova été, a nga
bo je a betate bangan, éyoñ a nga soo be si ya Égypte.
22 Ane Salomon a nga tebe asu autel Jehova mise me ngum ésulane ya Israël ôse,
a same mo mé mfa'a ya yôp ;
23 a jô na, A Jehova, Zambe ya Israël, Zambe mfe a nji bo aval ane wo, to yôp
été, to si nyô ; wo w'aba'ale élat a mvam a bebo bisaé bôé, ba b'awulu asu
dôé a minlem miap mise ;
24 wo fe ô ba'aleya jam ô nga tiñeti mbo ésaé wôé David tate wom : ya, ô nga
kobô a anyu dôé, ô tôéya fe njôan ôte a mo môé, ane e ne môse wu.
25 Ajô te éyoñe ji, A Jehova, Zambe ya Israël, ba'ale'e jam ô nga tiñeti mbo ésaé
wôé David tate wome na, Môt a ye tabe éto njôô ya Israël *a* ye ke jembane
wo mise mam, nge bone bôé b'aye fombô mezene map, be wulu' asu dam ane
ô nga wulu asu dam.
26 Ajô te éyoñe ji, A Zambe ya Israël, m'aye'elane wo na, éfia ô nga kobô mbo
ésaé wôé David tate wom, é bo' été.
27 Ve jame da, ye Zambe a ye fo'o tu'a tabe si nyô ? tame yen, yôp ebien a yôpe
ya meyôp *me* vo'o yiane wo ; ngumane ke nda nyô me nga lôñ !
28 Ve a kôsa bo nalé, tame semé meye'elane me mbo ésaé wôé, a nja'ane wé, A
Jehova Zambe wom, a vô'ôlô ñyôn a meye'elan mbo ésaé wôé a ye'elan asu
dôé môse wu ;
29 nalé ate mise môé m'aye kuiban mfa'a ya nda nyô môse ba alu, mfa'a ya vôm
nnye ô nga jô na, Jôé dam d'aye bo été ; a vô'ôlô meye'elan mbo ésaé wôé a
ye ye'elan mfa'a ya vôme nyô.
30 O vô'ôlô'ô fe nja'ane ya mbo ésaé wôé, a wu ya bôte bôé Israël, éyoñ b'aye
ye'elan mfa'a ya vôme nyô : ya, tame wô'ô yôp été vôm w'atabe ; a éyoñ
w'awôk, ô jamé'é.
31 Nge môt a bo môt ba nye be to abé, a be tiñeti nye na a kalane minka, nnye
fe a zu kalan asu autel wôé nda nyina été ;
32 wôna wô'ôk, ô to yôp été, a bo, a tyi'i bebo bisaé bôé mejô, ô ve mbia môte
mekua, a zu zene jé nlô wé yôp, a kale nyô a ne zôsô, a ve nye aval ane zôsô
wé a né.
33 Eyoñ bôte bôé Israël b'abôlan asu besiñe bap, amu be boya wo abé ; nge
b'abeta kôñelane be wo, a mem jôé dôé, a ye'elan a ja'é wo mam nda nyine
été :
34 wôna wô'ôk, ô to yôp été, a jamé abé ya bôte bôé Israël, a beta zu be si ô nga
ve beésa bap.
35 Nge yôp d'adip, mveñ te fe noñ, amu be boya wo abé ; nge b'aye'elan mfa'a
ya vôme nyô, a mem jôé dôé, a kôñelan a li' abé dap, éyoñ w'andeñele be :

36 wôna wô’ôk, ô to yôp été, a jamé abé ya bebo bisaé bôé, a di ya bôte bôé Israël, éyoñ w’aye’ele be mbamba zen b’ayiane wulu : a lôme fe mveñ si jôé, nje ô nga ve bôt bôé é bo ngape jap.
37 Nge mfumbale ya zaé a kui si, nge ébubua ôkon j’abo, nge mvielane bidi nge sun bi abo, nge bitandak nge minkôñ ; nge na, besiñe bap b’adili be si ya minlam miap ; aval ébubua ôkon ese d’abo, nge aval ôkon ôfe ese ;
38 a vale meye’elane nge nja’an ese d’aye boban a môt éziñ, nge boban a bôte bôé Israël bese, ane môt ase a ye yem ébubua jame ya nleme wé, a same mo mé mfa’a ya nda nyô :
39 wôna wô’ôk, ô to vôm w’atabe yôp été, a jamé, a bo, a ve môt ase aval ane mezene mé me né, nnye ate w’ayem nlem ; (amu wo, wo étam, w’ayem minlem mi bone be bôte bese ;)
40 ndemben b’aye ko wo woñ melu mese b’aye tabe si ô nga ve beésa bangan.
41 Nalé fe mfa’a ya mone biku, a nji bo môte ya bôte bôé Israël, éyoñ a ye so si é ne ôyap amu jôé dôé
42 (amu b’aye wô’ôtane beta jôé wôé, a wo wôé ô ne éwôlô, a wo wôé ô ne nsaman) ; éyoñ a ye so a ye’elan mfa’a ya nda nyô ;
43 wôna wô’ôk, ô to vôm w’atabe yôp éte, a bo jam ese mone bikul ate a ye’elane wo, ndemben meyoñe mese ya si nyô m’aye yeme jôé dôé, a ko wo woñ, avale fe ane bôte bôé Israël b’ako, me yeme fe na, nda me maneya lôñe nyô j’ayôbane jôé dôé.
44 Nge bôte bôé b’ake wosane besiñe bap, zen ése w’alôme be, a b’aye’elane Jehova mfa’a ya nlam ô nga top, a mfa’a ya nda me nga lôñe jôé dôé ;
45 wôna wô’ô meye’elane map a nja’ane wop, ô to yôp été, a kale ajô dap.
46 Nge b’abo wo abé (amu môt a ne te bo abé a ne momo), a w’ayaa be, a ve be mo besiñe bap, mbe b’aye ke be minkôm si ya besiñe bap, to ôyap to bebé ;
47 a kôsa bo nalé, nge b’aye beta simesan si ya be nga ke be minkôm, a kôñelan, a ye’elane wo si ya ba be nga ke be minkôm, a jô na, Bi maneya kop, a bo ékotekot, bi maneya bo abé ;
48 nge b’aye bulane be wo a minlem miap mise a minsime miap mise si ya besiñe bap, mbe be nga ke be minkôm, a ye’elane wo mfa’a ya si jap, nje ô nga ve beésa bap, a mfa’a ya nlam ô nga top, a mfa’a ya nda me maneya lôñe jôé dôé nyô :
49 wôna wô’ô meye’elane map a nja’ane wop, ô to vôm w’atabe yôp été, a kale ajô dap ;
50 a jamé fe bôte bôé be nga bo wo abé, a mintyamane metiñe miap mise vôm be nga tyam metiñ be wo, a ve be mvam mise me ba be nga ke be minkôm, nde te b’aye ko be éngôngo
51 (amu be ne bôte bôé, a ngape jôé, ô nga soo be Égypte, be kôlô zañe ya mbe’ étyé) ;
52 nalé ate w’aye kui mis mfa’a nja’ane ya mbo ésaé wôé, a mfa’a nja’ane ya bôte bôé Israël, a vô’ôlô be éyoñ ése b’aye yône be wo.
53 Amu ô nga kandé be zañe meyoñe mese ya si nyô, be bo ngape jôé, aval ane ô nga kobô a Moïse mbo ésaé wôé, éyoñ ô nga soo betate bangan Égypte, A Tate Jehova.
54 A nga bo na, éyoñ Salomon a nga mane ye’elane Jehova meye’elane mete mese a nja’an ôte ôse, a nga kôlô si asu autel ya Jehova, vôm a nga kute meboñe si mo me to nsaman mfa’a ya yôp.
55 Ane a nga tebe tetele, a botan ngum ésulan ôse ya Israël tyiñe yôp, a jô na,
56 Ebotan a Jehova, nnye a veya bôte bé Israël awo’an, aval ese ane a nga tiñeti : te ke éfia jia ya mbamba ntiñetane wé ase a nga tiñeti nye a Moïse mbo ésaé wé, é selaneya.

57 Jehova Zambe wongan a tabe’e be bia, aval ane a nga to be beésa bangan : a bo’o te li’i bia, nge jô’é bia ;
58 nalé a ye vite minlem miangan be émien bi wulu mezene mé mese ; a ba’ale metiñe mé, a memvinda mé, a minjôane mié, mbie a nga tiñeti beésa bangan.
59 A mejô mame ma, mme me boya meye’elan asu Jehova, me tabe’e Jehova Zambe wongane bebé môse ba alu, nalé a ye kale ajô ya mbo ésaé wé, a ajô ya bôte bé Israël, ane d’aye yiane môs ôse ;
60 nde fe meyoñe mese ya si nyô m’aye yeme na, Jehova nnye a ne Zambe ; mfe a nji bo.
61 Ajô te minlem mienan mi bo’o nya zôsô be Jehoa Zambe wongan, ane mi aye wulu memvinda mé été, a ba’ale metiñe mé, aval ane môs wu.
62 Ane njô bôt, ba be Israël ase, be nga tyi’i biôm asu Jehova.
63 Ane Salomon a nga tyi’i beyôm binyaka betoyini mewôm mebaé a bebaé, a mintômba betoyini ntet a mewôm mebaé mfa’a ya ntyi’ane mimveane ya bo mvo’é, mmie a nga ve Jehova. Nalé ate njô bôt ba be bone be Israël bese be nga bo ésulane ya telé nda Jehova éte ngum ntelan be Jehova.
64 Môs ôte fe njô bôt a nga telé ézezañe ya nseñ ô nga to asu nda Jehova étyi, amu vôm ate a nga tyi’i mvean b’adi’i nduan, a ve mvean avut, a avoñe mimveane ya bo mvo’é, amu autel mvot a nga to asu Jehova a mbe tyôtyoé, te fe yian mvean b’adi’i nduan, a mvean avut, a avoñe mimveane ya bo mvo’é.
65 Nalé Salomon a nga bo fête éyoñ éte, ba be Israël ase, beta ésulan, be so’ ataté anyine Hamath akui ôtôñ Égypte, a tebe asu Jehova Zambe wongan, melu zañbwa a melu fe zañbwa, melu awôm a menyin.
66 Môse mwomô a nga suu bôt be kôlô’ô ; ane be nga botan njô bôt, a ke menda bindelé map be yen mvaé a wô’ô meva’a minlam amu mvaé ése Jehova a nga liti David mbo ésaé wé, a Israël bôte bé.

9 1 A nga bo na, éyoñ Salomon a nga mane lôñ nda Jehova, a nda njô bôt, a biôm bise Salomon a nga yen mvaé ya bo,
2 Jehova a nga kui be Salomon akui baa, aval ane a nga taté kui be nye Gabaon.
3 Ane Jehova a nga jô nye na, Me wô’ôya meye’elane môé, a nja’ane wôé, ô nga bo asu dam : me teléya fe nda nyô ô nga lôñ étyi na, me futi jôé dam vôm ate nnôm éto ; mise mam a nleme wom bi aye bo vôm ate melu mese.
4 Mfa’a wôé, nge w’aye wulu asu dam, aval ane David éso wôé a nga wulu, a mvo’é ya nlem a ba’ale memvinda mam a minjôane miam ;
5 wôna m’aye yemete éto njôô ya ayoñe dôé be Israël nnôm éto, aval ane me nga tiñeti David éso wôé na, Môte ya tabe éto njôô ya Israël *a* ye ke jembane wo.
6 Ve nga mi aye kôñelan a li’i ntôñan mi atôñe ma, miabebien nge bone benan, te fe ba’ale metiñe mam a memvinda mam me nga telé mia, ve viane ke bo bezambe befe bisaé, a kañe be ;
7 wôna m’aye tyi’ Israël mfa’a ya si me nga ve be : a nda nyô, nje me teléya étyi mfa’a ya jôé dam, m’aye wua je fé a vaa je mise mam ; a Israël a ye bo nkana a éfia b’atot meyoñe mese été.
8 Ja’an nda nyô é ne ôyape yô ana, ve môt ase a ye lôte je a ye semé, a vim ; a b’aye jô na, Amu jé Jehova a boya si nyô ana, a nda nyô ?
9 wôna b’aye yalane na, Amu be nga li’i Jehova Zambe wop, nnye a nga soo beésa bap si ya Égypte, ve bi bezambe befe, a kañe be, a bo be bisaé : ajô te Jehova a zuya be abé se di.
10 A nga bo na, éyoñ mimbu mewôm mebaé mi lôteya, mmie Salomon a nga lôñe menda mete mebaé, nda Jehova a nda njô bôt

11 (melu mete Hiram njô bôte ya Tyr a nga mane ve Salomon bilé bi cèdre a bilé
bi cyprès, a fulan or, aval ese ane a nga kômbô), éyoñ éte Salomon njô bôt a
nga ve Hiram minlam mewôm mebaé si ya Galilée.
12 Ane Hiram a nga kôlô Tyr a ke yene minlam Salomon a nga ve nye ; te ke yene
mie mvaé.
13 Ane a nga jô na, Za minlam ô veya me mi, A mojañ ? Ane a nga loene mie na,
si ya Cabul azukui môse wu.
14 Ane Hiram a nga lôm njô bôt betalent be or ntet a mewôm mebaé.
15 Jina nje é ne éfia Salomon njô bôt a nga loene bôt, be zu lôñ nda Jehova, a nda
jé émien, a Millo, a aka'a ya Jérusalem, a Hatsor, a Meguiddo, a Guézer.
16 Pharaon njô bôte ya Égypte a nga kôlô si, a nyoñe Guézer, a di'i nye nduan, a
wôé fe Becananéen be nga to nlam ôte, nde a nga ve wô ngo jé nga Salomon,
ô bo ngape jé.
17 Ane Salomon a nga lôñe Guézer, a Beth-Horon ya nké,
18 a Baalath, a Thamar mfa'a ya fé, a ne si éte,
19 a minlame ya abemen mise Salomon a nga bili, a minlame ya ba'ale bewagon
bé ya bita, a minlame ya ba'ale bôte bé b'awulu bikabela yôp, a jôm ése
Salomon a nga kômbô lôñe Jérusalem a ve émien mvaé, a Liban, a si se ya
njôane wé.
20 Mfa'a ya bôte bese ya Beamoréen, Behéthien, Bephérézien, Behévien, a
Bejébusien be nga li'i, be nji bo bone be Israël ;
21 bone bap be nga li'i si éte mvuse jap, mbe bone be Israël be nji bo ngule ya
jian bese, mfa'a wop Salomon a nga nyoñ nsamba ô bo bebo bisaé belo azukui
môse wu.
22 Ve Salomon a nji bo bone be Israël bebo bisaé belo ; ve be nga to bôte ya bita,
a bebo bisaé bé, a bejôô bé, a bivete bié, a bone bivete ya bewagon bé ya bita,
a bôte bé b'awulu bikabela yôp.
23 Benya bivete be nga jôô ésaé Salomon be mbe mintete mitan a mewôm metan,
mbe be nga jôô bôt be nga bo ésaé.
24 Ve ngone Pharaon é nga kôlô nlame David, a zu tabe nda jé Salomon a nga
lôñe nye : éyoñ éte a nga lôñe Millo.
25 Biyoñe bila mbu, Salomon a nga bo a tyi'i mimvean b'adi'i nduan a ve mimveane
ya bo mvo'é autel yôp, nyô a nga lôñe Jehova, a di'i fe mie ba be encens autel
yôp, nyô a nga to asu Jehova. Nalé a nga mane nda.
26 Ane Salomon njô bôt a nga lôñ nsamba bemiel Etsjon-Guéber, nnye a ne bebé
Éloth, kindi' Evele Mañ, si ya Édom.
27 Ane Hiram a nga lôm bebo bisaé bé be ke bemiel bete, bôte ya bemiel be nga
yeme mañ, ba be bebo bisaé be Salomon.
28 Ane be nga kui Ophir, a soo or wôé, tañe betalent mintete minyin a mewôm
mebaé, a zu ve nye Salomon njô bôt.

10 1 Eyoñ njô bôta minga ya Sébas a nga wô'ôtane duma ya Salomon mfa'a ya
jôé Jehova, ane a nga zu ve'ele nye a minsili mi ne ayaé.
2 Nde a nga suane Jérusalem a jama nsamba bôt, a bechameau be
be'e bityita'a ya mbamba menyum, a étua abui or, a meko'o me ne édima ;
éyoñ a nga kui be Salomon, a nga laane nye mam mese me nga to nye nlem.
3 Ane Salomon a nga yalane nye minsili mié mise : te ke jam e mbe njô bôt nsolan
a nga bo te kate nye de.
4 Eyoñ njô bôta minga ya Sébas a nga mane yen ñyemane Salomon ôse, a nda
a nga lôñ,

5 a bidi ya tawôlô wé, a ntabane bito bebo bisaé bé be nga tabe, a mboan ésaé ya bôt be nga bo nye ésaé nda jé, a mengômesane map, a bebi bilaé bé, a mbetan a nga bo a bete'e nda Jehova ; fe'é nji fe beta bo nye nlem.
6 Ane a nga jô njô bôt na, Foé ya mimboane miôé a ñyemane wôé me nga wô'ô me to si jam é mbe nya foéé.
7 A kôsa bo nalé, me nga bo te buni mejô mete, akekui me zuya, a mise mam me maneya yen : ô lô, nde be nji kate me to étun ; ñyemane mame wôé a mvaé w'ayen bi adañe duma me nga wô'ôtan.
8 Ebotan a bôte bôé, ébotane fe a bebo bisaé bôé ba, b'atebe asu dôé melu mese, a b'awô'ô ñyemane mame wôé.
9 Ebotan a Jehova Zambe wôé, nnye a nga yene wo mvaé, a telé wo éto njôô ya Israël : amu Jehova a nga nye'e Israël nnôm éto, ajô te a nga telé wo njô bôte na, ô bo nya ntyi'ane mejôô a zôsô.
10 Ane a nga ve njô bôt betalent be or ntet a mewôm mebaé, a étua abui bityita'a ya mbamba menyum, a meko'o me ne édima : abim abui bityita'a ete e nji fe beta so ane bi njô bôta minga ya Séba a nga ve Salomon njô bôt.
11 Nalé fe bemiele ya Hiram, be nga bo be so'o or Ophir, be nga soo étua abui bilé bi sandal a meko'o me ne édima Ophir.
12 Ane njô bôt a nga bo bilé bi sandal bite mekôn mfa'a ya nda Jehova, a mfa'a ya nda njô bôt, nalé fe memvet a bingombé mfa'a ya beyia bia : avale bilé bi sandal ete e nji fe beta so, nge yené azukui môse wu.
13 Ane Salomon njô bôt a nga ve njô bôta minga ya Séba mam mese a nga kômbô, jôm ése a nga ja'é, te lañe biôm Salomon a nga ve nye mfa'a ya biôm bi njô bôte bié. Nalé ate a nga bulan, a ke si jé, ba be bebo bisaé bé.
14 Abim adite ya or a nga bo a za'a be Salomon mbu wua e mbe betalent ya or mintete misaman mewôm mesaman a besaman,
15 te lañe nyô bekuan abom be nga zu nye, a nyô ya bisaé bekuane biôm a nyô ya bejô bôte bese ya mimfulane meyoñ, a bejôô ya si éte.
16 Ane Salomon njô bôt a nga bo beta bibene be or mintete mibaé ; besicle be or mintete misaman be kele' ébene jia.
17 Ane a nga bo fe bibene bife ya mbiban or mintete mila ; bemine be or bela be kele' ébene jia : ane njô bôt a nga futi bie nda ya afane Liban été.
18 Nalé fe njô bôt a nga bo beta éto njôô a mimbañ, a yañe je a or a dañ abeñ.
19 Eto njôô éte é nga bili abeté ya ke été metele mebo mesaman, mfa'a ya éto njôô éte yôp ô mbe njiñelete mvus ; mo me nga to vôme ya éto ébien mefefele mebaé, beñbweñbwem bebaé be tele mfôme mo mete.
20 Beñbweñbwem awôm a bebaé be nga tele fe metele mebo mete mesamane yôp mfa'a wua a mfa'a mbok ; aval ete e nji boban ayoñ éziñ afe.
21 Biôm bise Salomon njô bôt a nga bo a nya'a bie bi mbe or, a bisua bise ya nda ya afane Liban bi mbe nya or : te ke jia é mbe argent ; be nji ke lañe na a ne jôm melu me Salomon.
22 Amu njô bôt a nga bili bemiele ya Tarsis nsamba bemiele be Hiram mañe yôp : mimbu mise mila bemiele ya Tarsis be nga zu éyoñe jia, be za'a or, a argent, a mimbañ, a bekoé, a beta be anon.
23 Nalé ate Salomon njô bôt a nga dañe bejô bôte bese ya si nyô akum a ñyeman mam.
24 Ane si se é nga kômbô tabe vôm Salomon a nga to, a wô'ô ñyemane mam wé, ñwô Zambe a nga futi nleme wé.
25 Ane be nga zu biôm, môt ase a za'a biôm bi mbe nye ntiñetan, biôm bi argent, a biôm bi or, a mengômesan, a mengômesane bityé, a bityita'a ya mbamba menyum, a bikabela, a bemulet, a ngume tañ mbu ôse.

26 Ane Salomon a nga kôane bewagon ya bita a bôt b'awulu bikabela yôp ; a nga
bili bewagon ya bita toyini wua a mintete minyin, a bôt b'awulu bikabela yôp
betoyini awôm a bebaé, mbe a nga kap minlam mi aba'ale bewagon ya bita, a
be njô bôt Jérusalem.
27 Njô bôt a nga bo argent na, a bo Jérusalem aval ane mekok, a bo fe bilé bi
cèdre bi bo abui aval ane bilé bi sycomore bi ne nje'ese.
28 Bikabela Salomon a nga bili be nga soo bie Égypte ; bekuan abom be njô bôt
be nga nyoñe bie mimbam mimbam, mbam ôse ngume tañ.
29 Wagon ya bita a so, a kôlô Égypte, tañe besicle be argent mintete misaman, a
ékabela tañ ntet a mewôm metan ; aval ete fe be nga soo bie mo map été
mfa'a bejô bôte bese ya Behéthien, a mfa'a bejô bôte ya Syrie.

11 1 Salomon njô bôt a nga diñ abui binga ya meyoñe mefe, ba be ngone Pharaon,
binga ya Bemoabite, Beammonite, Beédomite, Besidonien, a Behéthien ;
2 mfa'a ya meyoñ Jehova a nga jô bone be Israël ajô dape na, Mi aye bo te ke be
be, mbe fe be bo'o te zu be mia ; amu b'aye fo'o vite mia minlem mi tôñe
bezambe bap : mbe Salomon a nga kabetane be be a nye'an.
3 A nga bili binga mintete zañbwa, bengone bejô bôte, a binge befe mintete mila
ba be be be mbe te nya nlu'ane ; nde binga bé be nga mane vite nye nlem.
4 Amu a nga bo na, éyoñ Salomon a nga yômbô, binga bé be nga vite nye nlem
a tôñe bezambe befe ; nleme wé te beta bo nya mvo'é be Jehova Zambe wé,
aval ane nleme David ésa wé ô nga to.
5 Amu Salomon a nga tôñ Astarté, zamba minga ya Besidonien, atôñe fe Milcom,
mbia jôme ya Beammonite.
6 Ane Salomon a nga bo mam me ne abé mise me Jehova, te fe tu'a tôñe Jehova
nya ntôñane, aval ane David ésa wé a nga bo.
7 Eyoñ éte Salomon a nga lôñ éto ya ékôndô'ô yôp mfa'a ya Kemosch mbia jôme
ya Moab, a nga lôñe je nkôl ô ne Jérusalem yat, a mfa'a ya Moloc mbia jôme
ya bone be Ammon.
8 Nalé a nga bo mfa'a ya binga bé bese ya meyoñe mefe, mbe be nga di'i bezambe
bap encens, a tyi'i be biôm.
9 Ane Jehova a nga yaa Salomon, amu nleme wé ô nga mane viti a li'i Jehova,
Zambe ya Israël, nnye a nga kui be nye mekui mebaé,
10 a lepe fe nye mfa'a ya jame dina na, a ye bo te tôñe bezambe befe : ve a nji
ba'ale jam Jehova a nga lep.
11 Ajô te Jehova a nga jô Salomon na, Vôm jame di e nto wo mboan ana, a ô nji
ba'ale élate jam a memvinda mam, mme me nga tiñeti wo, m'aye fo'o nyap
njôane bôt be wo, a ve wô mbo ésaé wôé.
12 A kôsa bo nalé, m'*a*ye bo jam ete melu ô to, amu ajô David éso wôé : ve m'aye
nyape wô mo me mone wôé.
13 Ve jame da, m'*a*ye ke nyap njôan ôse ; ve m'aye ve mone wôé ayoñe da, amu
ajô David mbo ésaé wom, a amu ajô Jérusalem nnye me nga top.
14 Ane Jehova a nga bete Salomon môte ya sengane nye, Hadad mon Édomite :
a mbe môte ya mvoñ njô bôt mfa'a ya Édom.
15 Amu a nga bo na, éyoñ David a nga to Édom, a Joab évet nsamba mewosan a
nga ke jame mimbime soñ, a maneya fe wôé fam ése mfa'a ya Édom
16 (amu Joab ba be Israël ase be nga tabe valé ngon ésaman, akekui a nga mane
wôé fam ése mfa'a ya Édom) ;
17 éyoñ éte Hadad a nga tup, ba be Beédomite bevo'o ya bebo bisaé be ésa wé,
be kele' Égypte, Hadad a ngenan ve ôyôme mongô.

18 Ane be nga kôlô Madian, a ke Paran ; nde be nga nyoñe bôt nsamba wop be so’o Paran, a ke Égypte, be Pharaon njô bôte ya Égypte, nnye ate a nga ve nye nda, a tiñeti nye mvean éwônga, a ve fe nye éfuse si.
19 Ane Hadad a nga yen abui mvam mise me Pharaon, ajô te a nga ve nye monyañe minga wé émien a luk, monyañe Thachpenès nkpwe’e njô bôt.
20 Monyañe Thachpenès ate a nga biaé nye Guenubath mona fame wé, nnye ate Thachpenès a nga tyili mebé nda Pharaon ; a Guenubath a nga to nda Pharaon nsamba bo be fam be Pharaon.
21 Eyoñ Hadad a nga wô’ô mfa’a nga to Égypte na, David a bômbôya vôm beésa bé be bô, a Joab évet nsamba mewosan a wuya fe, ane Hadad a nga jô Pharaon na, Su’u ma me kôlô, me ke si jam.
22 Eyoñ éte Pharaon a nga jô nye na, Jé é nga jembane wo be ma, ane w’akômbô ke si jôé ? Ane a nga yalane na, Momo : ve jame da, su’u ma me ke.
23 Ane Zambe a nga bete nye môt mfe ya sengane nye, Rezon mon Éliada, nnye a nga tup ésa wé Hadadézer, njô bôte ya Tsoba.
24 Nnye a nga sulane bot be émien, a bo évete ya ngum nsamba, melu David a nga wôé bôte ya Tsoba : ane be nga ke Damas, a tabe valé, a jôô bôt Damas.
25 A mbe nsiñ be Israël melu mese Salomon a nga to, te lañ nkpwala Hadad a nga bo : a nga vini Israël, a jôô bôt Syrie.
26 Ane Jéroboam mone Nébath, mon Ephraïmite ya Tseréda, mbo ésaé Salomon, nyia wé a mbe nkus, a to jôé na Tserua, nnye fe a nga bete wo yôp a sengan njô bôt.
27 Efia a nga bete wo yôp a sengan njô bôt é mbe na : Salomon a nga lôñe Millo, a dip afôla e nga to aka’a ya Nlame David ésa wé.
28 Môt ate Jéroboam a mbe éwôlô ñyôyok ; ane Salomon a nga yen ndôman éte mban mboan ésaé, nde a nga ve nye éto évet ésaé ése ya nda bôte Joseph.
29 Melu mete a nga bo na, éyoñ Jeroboam a nga kôlô Jérusalem, Achija nkulu mejô, môte ya Silo, a nga koé nye zen ; Achija a nga mane jaé mfefé ngômesane nyô ; a be bebaane be nga to fé étam.
30 Ane Achija a nga bi mfefé ngômesan ô nga to nye nyô, a nyape wô bifus awôm a bibaé.
31 Ane a nga jô Jéroboam na, Nyoñe’ bifus awôm ; amu avale di nde Jehova, Zambe ya Israël, a jô, na, Tame yen, m’aye nyap njôane bôt mo me Salomon, a ve wo meyoñ awôm
32 (ve nnye a ye bi ayoñe da, amu ajô David mbo ésaé wom, a ajô Jérusalem, nlam me nga top meyoñe mese ya Israël été) ;
33 amu be li’iya ma, a kañ Astarté, zamba minga ya Besidonien, Kemosch zambe ya Moab, a Milcom, zambe ya bone be Ammon ; be nji wulu mezene mam, a bo mam me ne mvaé mise mam, a ba’ale memvinda mam a minjôane miam, aval ane David ésa wé a nga bo.
34 A kôsa bo nalé, m’*a*ye ke vaa njôan ôse mo mé ; ve m’aye telé nye évet melu mese ya ényiñe jé, amu ajô David mbo ésaé wom me nga top, nnye a nga ba’ale metiñe mam a memvinda mam ;
35 ve m’aye vaa njôane bôt mo me mone wé, a ve wo wô, ô ne na, meyoñ awôm.
36 Nde m’aye ve mone wé ayoñe da, ajô te David mbo ésaé wom a ye bi lampe melu mese asu dam Jérusalem, nlam me nga tope na, me futi jôé dam été.
37 A m’aye nyoñe wo, a w’aye jôô bôt aval ese ane nleme wôé w’akômbô, a bo njô bôte ya Israël.
38 A ye bo na, nge w’aye vô’ôlô mam mese m’atiñeti wo, a wulu mezene mam, a bo mam me ne mvaé mise mam, mfa’a ya ba’ale memvinda mam a metiñe mam, ane David mbo ésaé wom a nga bo ; wôna m’aye tabe be wo, a m’aye lôñe wo nya nda bôtô, aval ane me nga lôñe David, a ve wo Israël.

39 Amu jame di m’aye ndeñele mvoñe bôte David, ve sa nnôm éto.
40 Ajô te Salomon a nga jeñ ane a ye wôé Jéroboam ; ve Jéroboam a nga kôlô si, a tup a ke Égypte, be Schilschak njô bôte ya Égypte, a tabe Égypte akekui Salomon a nga wu.
41 Mimboane mivo’o Salomon a nga bo, a mam mese a nga bo, a ñyemane mame wé, ye bi nji bo ntilane kalata mimboane mi Salomon ?
42 Mimbu Salomon a nga jôô Israël ane Jérusalem mi mbe mimbu mewôm menyin.
43 Ane Salomon a nga bômbô vôm beésa bé be bô, a jambane soñ nlame David ésa wé : a Roboam mone wé a nga jôô éto jé.

12 1 Ane Roboam a nga ke Sichem : amu bôte bese ya Israël be nga zu Sichem a telé nye njô bôt.
2 A nga bo na, éyoñ Jéroboam mone Nebath a nga wô’ô jam ete (amu a ngenan Égypte, vôm a nga mate asu Salomon njô bôt, a Jéroboam a nga tabe Égypte,
3 nde be nga bañete nye), éyoñ éte Jéroboam ba ngum ésulan ôse ya Israël be nga zu kobô Roboam na,
4 Eso a nga bo mbe’e wongan adit : ajô te éyoñe ji, tame bo mbia ésaé ya éso, a adit mbe’e a nga beté bia, éveves, wôna bi aye bo wo ésaé.
5 Ane a nga jô be na, Kelane tañe melu mela, wôna mi beta zu be ma. Nalé bôt be nga ke.
6 Ane Roboam njô bôt a nga bôndé fe’e be minnôm mi bôt, mi mi nga tebe asu Salomon ésa wé éyoñ éte a ngenan a vee, a jô na, Za fe’e mi ave ma ane m’aye yalane bôte bete ?
7 Ane be nga kobô nye, a jô na, Nge w’aye bo mbo ésaé ya bôte bete môse wu, a bo be bisaé, a yalane be, a kobô be mbamba mejô, wôna b’aye bo bebo bisaé bôé nnôm éto.
8 Ve a nga li’i fe’e minnôm mi bôt mi nga bôndé nye, a viane bôndé fe’e be bendôman be nga tebe asu dé, ba be be be nga to ôkala via.
9 Nde a nga jô be na, Za fe’e mi ave ma ane bi aye yalane bôte bete, be maneya kobô me na, Bo’o mbe’e éso a nga bete bia éveves ?
10 Ane bendôman ba be be be nga to ôkala via be nga kobô nye, a jô na, Avale di nde w’aye jô bôte bete be nga kobô wo na, Eso a nga bo mbe’e wongan adit, ve wo, bo’o bi wô éveves ; aval di nde w’aye kobô be na, Ngas ônyu jam é ne anen a dañ angeteñe tate.
11 Eyoñe ji, vôm ésa wom a nga beté mia adit mbe’e, ma m’aye kô’ôlane mia mbe’e : ésa wom a nga bôme mia a minkasa, ve ma m’aye bôme mia a alé.
12 Nalé ate Jéroboam ba be bôte bese be nga zu be Roboam môse lale, aval ane njô bôt a nga jô, na, Beta’a zuane be ma môse lale.
13 Ane njô bôt a nga yalane bôte bete ayok, a li’i fe’e minnôm mi nga bôndé nye,
14 a kobô be a fe’e bendôman, a jô na, Esa wom a nga bo mbe’e wônan adit, ve ma m’aye kô’ôlane mia mbe’e : ésa wom a nga bôme mia a minkasa, ve ma m’aye bôme mia a alé.
15 Nalé ate njô bôt a nga bo te wô’ô bôt ; amu e mbe jam e nga so be Jehova, nde te a ye yemete njôane wé, ñwô Jehova a nga kobô Jéroboam mone Nebath a anyu Achija môte ya Silo.
16 Eyoñ bôte bese ya Israël be nga yene na, njô bôt a nji vô’ôlô be, bôt be nga yalan njô bôt, a jô na, Bi ne za jômô be David ? nalé fe bi nji bo ngap be mon Isaï : A Israël, kelane menda bindelé menan : A David, ba’ale’e nda jôé womien. Nalé ate bôte ya Israël be nga kôlô a ke menda bindelé map.
17 Ve mfa’a ya bone be Israël be nga to minlame ya Juda, Roboam nnye a nga jôô be.

18 Ane Roboam njô bôt a nga lôm Adoram, nnye a mbe njôô ya bôt be nga bo ésaé ntindan ; ane bôte bese ya Israël be nga lume nye mekok a wôé nye. Ane Roboam njô bôt a nga ji'a bete wagon wé ya bita yôp, a ke mbil mfa'a ya Jérusalem.
19 Nalé ate Israël a nga kôlô si a ben njôane ya nda bôte David azukui môse wu.
20 A nga bo na, éyoñ Israël ase a nga wô'ô na, Jéroboam a bulaneya, be nga lôme bôt a loene nye a zu vôm ngum nsamba ô nga to, a telé nye njô bôte ya Israël ase : te ke môt a nga tôñ nda bôte David, ve ayoñe Juda étam.
21 Eyoñ Roboam a maneya suane Jérusalem, a nga sulan nda bôte ya Juda ése, a ayoñe Benjamin, mintobane mi bôt betoyini ntet a mewôm mvom, mi mbe bôte ya mewosan, be wosa'an nda bôte ya Israël, a beta bulan njôane bôt be Roboam mone Salomon.
22 Ve ajô Zambe e nga zu be Schemaeja môt ya Zambe, na,
23 Kobô'ô Roboam mone Salomon, njô bôte ya Juda, a kobô fe nda bôte ya Juda a Benjamin ése, a bôte bevok, na,
24 Aval di nde Jehova a jô, na, Te betan nge ke wosane bobenyoñ bone be Israël : môt ase a bula'an nda jé ; amu jam ete d'aso be ma. Nalé be nga vô'ôlô njôane Jehova, ve bulan a ke mfa'a be nga ke, aval ane Jehova a nga jô.
25 Eyoñ éte Jéroboam a nga lôñe Sichem si minkôle ya Éphraïm, a tabe été ; ane a nga kôlô fe wôé, a lôñe Penuel.
26 Ane Jéroboam a nga jô nleme wé été na, Eyoñe ji njôan w'aye beta bulan nda bôte David ;
27 nge bôte ba b'aye bo be kele' tyi'i biôm nda Jehova Jérusalem, wôna minlem mi bôte ba mi aye beta bulane be ésa wop, be Roboam njô bôte ya Juda ; a b'aye wôé ma, a bulane be Roboam njô bôte ya Juda.
28 Nde te njô bôt a nga bôndé fek, a bo bone binyaka ya or bebaé ; ane a nga jô be na, A ne mia nju'u ya bet a ke Jérusalem : A Israël, tame yene bezambe bôé, mbe be nga soo wo si ya Égypte.
29 Ane a nga telé wua Béthel, nyô mbo'o ke a nga futi Dan.
30 Ane jam ete e nga kôñelan abé ; amu bôt be nga bo be kele' kañe wua, akekui Dan.
31 Ane a nga lôñe fe menda ya bikôndô'ô yôp, a telé beprêtre be so'o be bôte bese, be nji bo bone be Lévi.
32 Ane Jéroboam a nga ka'a fête ngone mwomô, éyoñ ngon é nto melu awôm a metan, aval ane fête é nga to Juda, émien ve bet mfa'a ya autel ; nalé a nga bo Béthel, a tyi'i bone binyaka a nga bo, biôm : nde beprêtre bito ya bikôndô'ô yôp a nga bo, mbe a nga telé Béthel.
33 Ane a nga bet mafa'a ya autel a nga bo Béthel éyoñ ngone mwomô é nto melu awôm a metan, ngon émien a nga bôndé je fe'e nleme wé été : nalé a nga ka'a fête mfa'a ya bone be Israël, a bet mfa'a ya autel, amu a ye di'i encens.

13 1 Ane môte ya Zambe a nga so Juda amu njôane Jehova a zu Béthel : Jéroboam a tele mfôm autel a ye'e di'i encens.
2 Ane a nga bam autel ate amu njôane Jehova, a jô na, A autel, A autel, avale di nde Jehova a jô, na, Tame yen, mona fam a ye bialé nda bôte David, a to jôé na, Josias ; nnye ate a ye tyi'i beprêtre ya bito ya bikôndô'ô yôp be wo, ba be wô'ô di'i wo encens yôp, a b'aye di'i bivese bi bôt be wo yôp.
3 A nga ve fe ndem môs ôte, ajô na, Nyina é ne ndem Jehova a nga jô, na : Tame yen, autel a ye salebane zañ, asup e ne nye yôp d'aye sôébane si.
4 A nga bo na, éyoñ njô bôt a nga wô'ô njôane môte ya Zambe ate, ñwô a nga jô autel a ne Béthel, Jéroboam a nga same wo vôm a nga tele autel, a jô na,

Biane nye. Nde wo wé, a nga sam be nye, ô nga kôt, ajô te a mbe te fe ngule ya bulane wô mvus.
5 Autel fe a nga salebane zañ, a asup e nga sôéban autel si, aval ane ndem môte ya Zambe ate a nga ve a njôane Jehova é nga to.
6 Ane njô bôt a nga yalan a jô môte ya Zambe ate na, Jaké'é mvame Jehova Zambe wôé, a ye'elan ajô dame na, wo wom ô beta bulane be me mvo'é. Ane môte ya Zambe ate a nga ja'é Jehova, ane wo njô bôt ô nga beta bulane be nye mvo'é, a bo ane ô nga to.
7 Ane njô bôt a nga jô môte ya Zambe ate na, Za'a bi ke ja, ô di bidi, a m'aye ve wo jôme ya ma'an.
8 Ane môte ya Zambe a nga jô njô bôt na, Ja'an w'ave me étun nda jôé, m'*a*ye ke ke be wo, nalé fe m'aye bo te di bidi nge nyu mendim vôme nyô ;
9 amu nalé njôane Jehova ô nga tu'a lepe me na, Te di bidi, nge nyu mendim, nalé fe te bulane zen ô nga so.
10 Ajô te a nga ke zene fe, te ke fe bulane zen a nga zu je Béthel.
11 Nnôm nkulu mejô ô nga to Béthel ; ane mone wua ya bo be fam bé a nga zu kate nye mam mese môte ya Zambe ate a nga bo Béthel, môs ôte : mejô a nga kobô njô bôt, mme mete fe be nga kat ésa wop.
12 Ane ésa wop a nga jô be na, A te ke zene fé ? Eyoñ éte bo be fam bé be maneya yene zen môte ya Zambe ate a nga ke, nyô a nga so Juda.
13 Ane a nga jô bo be fam bé na, Kômane me éjakas. Nde be nga kôme nye éjakas ; ane a nga wulu je yôp.
14 Ane a nga ke tôñe môte ya Zambe ate, a koé nye a to chêne si ; nde a nga jô nye na, Ye ô ne môte ya Zambe a nga so Juda ? Nye na, Me le.
15 Eyoñ éte a nga jô nye na, Za'a bi ke ja, a di bidi.
16 Nye na, Me vo'o bulane be wo, nge nyine be wo ; nalé fe m'*a*ye ke di bidi nge nyu mendim be wo vôme nyô :
17 amu njôane Jehova ô nga jô me na, W'aye bo te di bidi nge nyu mendim wôé, nalé fe te beta bulane zen ô nga so.
18 Nde a nga jô nye na, Ma fe me ne nkulu mejô aval ane wo ; a ange a te kobô me a njôane Jehova na, Bula'ane nye nda jôé be wo, a di bidi a nyu mendim. Ve a nga laa nye minsos.
19 Ajô te a nga bulane be nye, a di bidi nda jé, a nyu fe mendim.
20 A nga bo na, éyoñ be nga to si tawôlô, ajô Jehova e nga zu be nkulu mejô a nga bulane nye ;
21 ane a nga bame môte ya Zambe a nga so Juda na, Avale di nde Jehova a jô, na, Amu ô boya anyu Jehova melo, te ke ba'ale atiñ Jehova Zambe wôé a nga ve wo,
22 ve ô bulaneya mvus, a viane di bidi a nyu mendim vôm a nga jô wo na, Te di bidi, te nyu fe mendi ; ajô te mbime wôé w'aye bo te kui soñe beéso bôé.
23 A nga bo na, éyoñ a nga mane di bidi, a mane fe nyu mendim, a nga kôme nye éjakas, a ne na, mfa'a ya nkulu mejô a nga bulane nye mvus.
24 Eyoñ a keya, ñgweñbwem é nga tôbane nye zen, a wôé nye ; mbime wé ô nga ku zene yôp, éjakas é tele wô fefe ; a ñbweñbwem fe é nga tele fefel mbim.
25 Nde bôt be nga lôt, a yen mbim ô kuya zene yôp, ñbweñbwem é tele fe fefel mbim ; ane be nga ke kate foé éte nlam vôm nnôm nkulu mejô ôte ô nga to.
26 Eyoñ nkulu mejô a nga bulane nye zen a nga wô'ô jam ete, a nga jô na, Mote ya Zambe ate le, nyô a te bo anyu Jehova melo : ajô te Jehova a veya nye ñbweñbwem, nje éte é nyabeya nye, a wôé nye, aval ane njôane Jehova ô nga to, ñwô a nga kobô nye.
27 Ane a nga kobô bo be fam bé, a jô na, Kômane me éjakas. Ane be nga kôme je.

28 Ane a nga ke koé mbime wé nkuane zene yôp, éjakas ba ñbweñbwem bi tele
fefel mbim : ñbweñbwem é nji di mbim nge balé éjakas.
29 Ane nkulu mejô ate a nga to'é mbime môte ya Zambe ate, a beté wô éjakas
yôp, a bulane wô mvus ; nde a nga zu nlame ya nnôm nkulu mejô ôte, amu a
ye yi, a jame nye.
30 Ane a nga bôé mbime wé soñe jé émien ; a ne be nga yi nye yôp, a jô na, E !
A mojañ !
31 A nga bo na, éyoñ a nga mane jame nye, a nga kobô bo be fam bé, a jô na,
Eyoñ me wuya, mi jame'e me soñ vôm môte ya Zambe ate a te jambe ; bô'ane
bivese biam bivese bié.
32 Amu ajô a nga jô amu njôane Jehova mfa'a ya autel a ne Béthel, a mfa'a ya
nda menda mese ya bito ya bikôndô'ô yôp me ne minlame ya Samarie, d'aye
fo'o boban.
33 Eyoñ jam ete e nga man, Jéroboam a nji bulan mfa'a ya mbia zene wé, ve beta
bo beprêtre bito ya bikôndô'ô yôp be so'o be bôte bese : bôte bese, môt a
kômbô, a nga telé nye, nde te beprêtre bito ya bikôndô'ô yôp b'aye bo été.
34 Nde jam ete e nga kôñelan abé mfa'a ya nda bôte Jéroboam, a bo jame ya tyi'i
je, a jiane je si nyô.

14 1 Melu mete Abija mone Jéroboam a nga kon.
2 Ane Jéroboam a nga jô minga wé na, M'aye'elane wo ô kôlô si, a kôñelane nyô,
be bo te fe yeme na, ô ne nga Jéroboam ; wôna ô ke Silo : tame yen, Achija
nkulu mejô a ne wôé, nyô a nga nkobô ajô dame na, m'aye bo njô bôte ya bôte
ba.
3 Nyoñe fe mimamane mi fembé awôm, a biwôlé, a nde'e wôé, a ke be nye : nnye
ate a ye kate wo jam d'aye bo mon.
4 Ane nga Jéroboam a nga bo nalé, a kôlô si, a ke Silo, a kui nda Achija. Achija a
nji bo ngule ya yen ; amu mise mé me maneya yem amu nnôm.
5 Ane Jehova a nga jô Achija na, Tame yen, nga Jéroboam a zu sili wo ajô mone
wé ; amu a kon : avale di a avale di nde w'aye jô nye ; amu a ye bo na, éyoñ
a ye nyin, a ye veñe na a ne minga mfe.
6 Nde e mbe na, éyoñ Achija a nga wô' ékinda ya mebo mé, éyoñ a nga nyi mbé,
a nga jô na, Za'ak, wo nga Jéroboam ; amu jé w'aveñe na ô ne môt mfe ? amu
me ne nlômane be wo a mefoé me ne adit.
7 Kele' kate Jéroboam na, Avale di nde Jehova, Zambe ya Israël, a jô, na, Vôm
me nga vaa wo bôt été, a bete wo yôp, a telé wo évete ya jôô bôte bam Israël,
8 a nyap njôane bôt mfa'a ya nda bôte David, a ve wo wô ; a kôsa bo nalé, ô nji
bo ane David mbo ésaé wom, nnye a nga ba'ale metiñe mam, a tôñe me a
nleme wé ôse, a bo ve mam me mbe mvaé mise mam,
9 ve ô boya abé a dañe ba bese be nga to wo ôsu, a viane ke bo womien bezambe
befe, a bengunemelan be nga nyeme nduan, a soñe me me yaa, ô maneya fe
me wua mvuse jôé :
10 ajô te, tame yen, m'aye kuli abé be nda bôte ya Jéroboam, a tyi'i Jéroboam
mona fam ase, nyô a ne ndiban a nyô a ne atan mfa'a ya Israël, a m'aye vos
nda bôte Jéroboam ne meñ ! aval ane môt a vose mebi, akekui j'aye mane jañ.
11 Nyô ya be Jéroboam a wu nlam, nnye bemvu b'aye di ; a nyô a wu fé, nnye
anone ya yôp d'aye di : amu Jehova a kobôya de.
12 Ajô te kôlô'ô si, ô ke nda jôé : éyoñ mebo môé m'aye nyin nlam, mon ate a ye
wu.
13 Israël ase a ye yi nye, a jame nye ; amu nnye ate étam mvoñe ya Jéroboam a
ye ke soñ, amu jam éziñ e ne mvaé e yenéya be nye mfa'a ya Jehova, Zambe
ya Israël, nda bôte Jéroboam été.

14 Nalé fe Jehova a ye bete njô bôte yôp mfa'a wé, nyô a ye jôô Israël, nnye ate
a ye tyi'i nda bôte Jéroboam môs ôte ; ve jé ? to éyoñe ji.
15 Amu Jehova a ye bibi Israël, aval ane mbôñ akpwaé w'afô'ôsane mendim ; nde
fe a ye té Israël mbamba si a nga ve beésa bape nyô, a tyamelane be be ke
Osôé yat, amu be nga bo Beashera bap, a soñe Jehova a yaa.
16 A ye suu Israël amu mbia be mame ya Jéroboam, mme a nga bo abé, mme
mete fe a nga dutu Israël be bo abé.
17 Ane nga Jéroboam a na kôlô si, a ke, a kui Thirtsa : akui a nga kui meda mbé
ya nda, ane mon a nga wu.
18 Ane Israël ase a nga jame nye, a yi nye, aval ane njôane Jehova ô nga to, ñwô
a nga kobô a mbo ésaé wé Achija nkulu mejô.
19 Mimboane mivo'o Jéroboam a nga bo, aval ane a nga bo bita, avale fe ane a
nga jôô, ô lô, mi ne ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Israël.
20 Melu Jéroboam a nga jôô me mbe mimbu mewôm mebaé a mibaé : ane a nga
bômbô vôm beésa bé be bô, a Nadab mone wé a nga jôô éto jé.
21 Roboam mone Salomon a nga jôô mfa'a ya Juda. Roboam a nga to mimbu
mewôm menyin a wua éyoñ a nga taté jôô, ane a nga jôô mimbu awôm a
zañbwa Jérusalem, nlam Jehova a nga top meyoñe mese ya Israël été, a futi
jôé dé wôé : nyia wé a mbe jôé na Naama, ngon Ammonite.
22 Ane Juda a nga bo mam me ne abé mise me Jehova, a soñe nye a sengane be
amu mam abé be nga bo, a dañe mam mese beésa bap be nga bo.
23 Amu mbe fe be nga lôñe bito ya bikôndô'ô yôp mfa'a wop, a telé mekôn, a
Beashera, nkôl ôse ô ne ôyape yôp été, a élé ése é ne mekaé bivindi si ;
24 bebo ésaé bijabô be nga to fe si éte : a be nga tôñ mbia be mam mese ya
meyoñ Jehova a nga titan asu bone be Israël.
25 A nga bo na, mbu tane Roboam njô bôt a nga jôô, Schischak njô bôte ya Égypte
a nga kui bita Jérusalem ;
26 ane a nga nyoñ akume ya nda Jehova, a akume ya nda njô bôt ; a nga mane
nyoñ ese : a nga nyoñe fe bibene bi or bise Salomon a nga bo.
27 Ane Roboam njô bôt a nga bo bibene bi mvot éjiane ya été, a ve bie mo bivete
ya nsamba bezimbi, bi nga bo bi nonô' mbé nda njô bôt.
28 Nde e mbe na, éyoñ ése njô bôt a nga nyin nda Jehova, bezimbi be nga be'e
bie, a beta fe bulane bie étun nda bezimbi.
29 Mimboane mivo'o Roboam a nga bo, a mam mese a ngo bo, ye bi nji bo ntilane
kalata nkañetane mam bejô bôte ya Juda ?
30 Bita bi nga boban melu mese zañe Roboam ba Jéroboam.
31 Ane Roboam a nga bômbô vôm beésa bé be bô, a jambane soñ vôm beésa bé
be nga jambe nlame David : nyia wé a mbe jôé na Naama ngon Ammonite.
Ane Abijam mone wé a nga jôô éto jé.

15 1 Mbu awôm a mvomô njô bôt Jéroboam mone Nebath a nga jôô, ñwô
Abijam a nga taté jôô Juda.
2 A nga jôô bôt Jérusalem mimbu mila : a nyia wé a mbe jôé na Maaca, ngon
Abisalom.
3 Ane a nga wulu zene ya mam abé mese ésa wé a nga bo, mme a nga bo nye
ôsu ; nleme wé ô nji bo nya zôsôô be Jehova Zambe wé, aval ane nleme David
ésa wé ô nga to.
4 A kôsa bo nalé Jehova Zambe wé a nga ve nye lampe Jérusalem amu ajô David,
a telé mone wé mvuse jé, atelé fe Jérusalem ngu ;
5 amu David a nga bo mam me mbe mvaé mise me Jehova, a nji yale feñ a li'i
jam ese a nga tiñeti nye melu mese a nga to, vengevenge ve ajô Urie mone
Héthien.

6 Bita bi nga to zañe Roboam ba Jéroboam melu mese a nga to.
7 Mimboane mivo’ Abijam a nga bo, a mam mese a nga bo, ye bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Juda ? Bita bi nga to fe zañ Abijam ba Jéroboam.
8 Ane Abijam a nga bômbô vôm beésa bé be bô ; ane be nga jame nye soñ nlame David : ane Asa mone wé a nga jôô éto jé.
9 Mbu mewôm mebaa Jéroboam njô bôte ya Israël a nga jôô, ñwô Asa a nga taté jôô Juda.
10 A nga jôô bôt Jérusalem mimbu mewôm menyin a wua : a nyia wé a mbe jôé na Maaca ngon Abisalom.
11 Ane Asa a nga bo mam me ne mvaé mise me Jehova, avan ane David ésa wé a nga bo.
12 A nga vaa bebo ésaé bijabô si éte, a vaa fe bengunemelane bese beésa bé be nga bo.
13 Nalé fe a nga vaa Maaca nyia wé éto njôô, amu a nga bo mbia ngunemalan a bo Ashera ; nde Asa a nga ba’é ngunemelane jé, a di’i je nduan ôtôñe Cédron.
14 Ve bito ya bikôndô’ô yôp bi nji vas : a kôsa bo nalé nlem Asa ô mbe nya zôsôô be Jehova melu mese a nga to.
15 Ane a nga ke biôm ésa a nga ve Zambe nda Jehova été, a biôm émien a nga ve Zambe, argent, a or, a biôm bisaé.
16 Bita bi nga to zañ Asa ba Baéscha njô bôt ya Israël melu mese be nga to.
17 Ane Baecha njô bôt ya Israël a nga bet mfa’a ya Juda, a lôñe Rama, nalé a ye bo te yebe na môt éziñ a kôlô be Asa njô bôte ya Juda, nge ke be nye.
18 Eyoñ éte Asa a nga nyoñ argent ase a or bi nga li’i mfa’ akume ya nda Jehova, a mfa’ akume ya nda njô bôt, a ve bie mo bebo bisaé bé ; ane Asa njô bôt a nga lôme bie be Ben-Hadad, mone Thabrimmon, mone Hezjon, njôt bôte ya Syrie, a nga to Damas, a jô na,
19 Elat é ne zañe bia wo, a zañ ésa wom a éso wôé : tame yen, me lômeya wo atôm argent a or ; kele’ tyam élate jôé zañe mia Baescha njô bôte ya Israël, nde te a ye kôlô be ma.
20 Ane Ben-Hadad a nga vô’ôlô Asa njô bôt, a lôm bivete ya minsamba mewosane mié bi wosane minlame ya Israël, a bôé Ijjon, a Dan, a Abel-Beth-Maaca, a Kunneroth ase, a fulane si se ya Nephthali.
21 A nga bo na, éyoñ Baescha a nga wô’ôtane jam ete, a nga jô’é nlôñane Rama, a tabe Thirtsa.
22 Eyoñ éte Asa njô bôt a nga ve bôte bese ya Juda mvianda ; te ke li’i sesala môt : ane be nga be’e meko’o me Rama, a bityimbi ya été, mbie Baescha a nga lôñe bie ; ane Asa njô bôt a nga lôñe bie Guéba ya Benjamin, a Mitspa.
23 Mimboane mivo’o mise Asa a nga bo, a ngule jé ése, a mam mese a nga bo, a minlam a nga lôñ, ye bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Juda ? Ve melu a nga bo nnôm a nga kone mebo.
24 Ane Asa a nga bômbô vôm beésa bé be bô, a jambane soñ vôm beésa bé be nga jambe nlame David ésa wé; ane Josaphat mone wé a nga jôô éto jé.
25 Ane Nadab mone Jéroboam a nga taté jôô Israël mbu baa Asa njô bôte ya Juda a nga jôô ; ane a nga jôô Israël mimbu mibaé.
26 A nga bo mam me ne abé mise me Jehova, a wulu zen ésa wé a nga wulu, a abé dé a nga dutu de Israël be bo abé.
27 Ane Baescha mon Achija, môte ya nda bôt Issacar, a nga bôndé fe’e ya bo nye jam ; ane Baescha a nga wôé nye Guibbethon, nlame ya Bephilistin ; amu Nadab ba be Israël ase be nga to be dili’i Guibbethon bita.
28 Mbu lale Asa njô bôte ya Juda a nga jôô, ñwô Baescha a nga wôé nye, a jôô éto jé.

29 A nga bo na, abo a nga bo njô bôt, a nga wôé nda bôte Jéroboam ése : a nji li'i
Jéroboam jôm j'avebe, akekui a nga jiane nye ; aval ane njôane Jehova ô nga
to, ñwô a nga kobô a mbo ésaé wé Achija môte ya Silo ;
30 amu mam abé ya Jéroboam, mme a nga bo, mme mete fe a nga dutu Israël be
bo abé, amu fe nsoñan a nga soñ Jehova, Zambe ya Israël, a yaa.
31 Mimboane mivo'o Nada a nga bo, a mam mese a nga bo, ye bi nji bo ntilane
kalata nkañetane mam bejô bôte ya Israël ?
32 Bita bi nga to zañ Asa ba Baescha njô bôte ya Israël melu mese be nga to.
33 Mbu lale Asa njô bôte ya Juda a nga jôô, ñwô Baescha mon Achija a nga taté
jôô Israël ase Thirtsa ; ane a nga jôô bôt mimbu mewôm mebaé a minyin.
34 Ane a nga bo mam me ne abé mise me Jehova, a wulu zene Jéroboam, a abé
dé a nga dutu de Israël be bo abé.

16 1 Ane ajô Jehova e nga zu be Jéhu, mone Hanani, mfa'a Baescha, na,
2 Vôm me nga bete wo yôp ô so'o mbulu' été, a telé wo évete ya jôô bôte bam
Israël, a ô wuluya zen Jéroboam, a dutu bôte bam Israël be bo abé, be soñe'
me me yaa a mam abé map ;
3 tame yen, m'aye vose Baescha a nda bôte jé ne meñ ! a m'aye bo nda bôte jôé
aval ane nda bôte Jéroboam mone Nebath.
4 Nyô ya be Baescha a ye wu nlam, bemvu b'aye di nye ; a nyô ya be nye a ye
wu fé, anone ya yôp d'aye di nye.
5 Mimboane mivo'o Baescha a nga bo, a mam a nga bo, a ngule jé, ye bi nji bo
ntilane kalata nkañetañe mam bejô bôte ya Israël ?
6 Ane Baescha a nga bômbô vôm beésa bé be bô, a jambane soñ Thirtsa ; a Éla
mone wé a nga jôô éto jé.
7 Nalé fe ajô Jehova e nga zu mfa'a Baescha, a mfa'a nda bôte jé, a anyu Jéhu
nkulu mejô, mone Hanani, amu mbia be mam mese a nga bo mise me Jehova,
a soñe nye a yaa a mboane ya mo mé, vôm a nga funan nda bôte Jéroboam,
nalé fe amu a nga wôé nye.
8 Mbu mewôm mebaé a samane Asa njô bôte ya Juda a nga jôô, ñwô Éla mone
Baescha a nga taté jôô Israël Thirtsa, ane a nga jôô bôt mimbu mibaé.
9 Ane Zimri mbo ésaé wé, évet éfase bewagon bé ya bita, a nga bôndé nye mbia
fek. Eyoñ éte a mbe Thirtsa, a so'o bilam nda Artsa, nyô a mbe évet nda jé
Thirtsa :
10 ane Zimri a nga nyin a bibi nye, a wôé nye, mbu mewôm mebaé a zañbwale
Asa njô bôte ya Juda a nga jôô, a jôô éto jé.
11 A nga bo na, éyoñ a nga taté jôô, atabe a nga tabe éto njô bôte jé, a nga wôé
nda bôte Baescha ése : a nji li'i nye mona fame wua, to mfa'a ya bivuvumane
bié, nge bemvôé bé.
12 Aval ete nde Zimri a nga jian nda bôte Baescha ése, aval ane ajô Jehova e nga
to, di a nga kobô mfa'a Baescha a anyu Jéhu nkulu mejô,
13 amu mam abé me Baescha mese, a mam abé ya Éla mone wé, mme be nga
bo, mme mete fe be nga dutu Israël be bo abé, a soñe Jehova, Zambe ya
Israël, a yaa a bemomo be mam map.
14 Mimboane mivo' Éla a nga bo, a mam mese a nga bo, ye bi nji bo ntilane kalata
nkañetane mam bejô bôte ya Israël ?
15 Mbu mewôm mebaé a zañbwale Asa njô bôte ya Juda a nga jôô, ñwô Zimri a
nga jôô melu zañbwa Thirtsa. Bôt be nga to minkane ya wosane Guibbethon,
nnye a mbe nlam Bephilistin.
16 Ane bôt be nga to minkan be nga wô'ô na, Zimri a maneya bôndé fek, a wôéya
fe njô bôt : ajô te bôte bese ya Israël be nga telé Omri, évete ya nsamba
mewosan, njô bôte ya Israël môs ôte mfa'a ya minkan.

17 Ane Omri a nga kôlô si vôm a nga to Guibbethon, ba be bôte bese ya Israël
nsamba wé, ane be nga ke dili Thirtsa.
18 A nga bo na, éyoñ Zimri a nga yene na nlam ô maneya nyoñeban, a nga ke
nyin ôleme ya nda njô bôt, a di'i nda njô bôt nduan nlô wé yôp, a wu,
19 amu mam abé a nga bo vôm a nga bo mbia be mam mise me Jehova, ñwulan
a nga wulu zene Jéroboam, a abé a nga bo, a dutu Israël be bo abé.
20 Mimboane mivo'o Zimri a nga bo, a njoñ a nga bo, ye bi nji bo ntilane kalate
nkañetane mam bejô bôte ya Israël ?
21 Melu mete bôte ya Israël be nga kandane mengam mebaé : éfas bôte jia é nga
tôñe Thibni mone Guinath, be ye'e telé nye njô bôt ; éfas évo'o ke é nga tôñ
Omri.
22 Ve bôt be nga tôñ Omri be nga dañe bôt be nga tôñe Thibni mone Guinath :
ajô te Thibni a nga wu, a Omri a nga jôô.
23 Mbu mewôm mela a wua Asa njô bôte ya Juda a nga jôô, ñwô Omri a nga taté
jôô Israël, ane a nga jôô bôt mimbu awôm a mibaé : a nga jôô mimbu misaman
Thirtsa.
24 Ane a nga kus nkôle Samarie be Schémer tañe betalent be argent bebaé ; ane
a nga lôñ nkôl ôte, a yôlé nlam a nga lôñ jôé na Samarie, jôé Schémar, mie
nkôlô ate.
25 Ane Omri a nga bo mam me ne abé mise me Jehova, a bo abé a dañe ba bese
be nga to nye ôsu.
26 Amu a nga wulu zen ése ya Jéroboam mone Nebath, a wulu fe mam abé été
mme a nga dutu Israël be bo abé, be soñe' Jehova, Zambe ya Israël, a yaa
amu bemomo be mam map.
27 Mimboane mivo' Omri a nga bo, a ngule jé a nga liti, ye bi nji bo ntilane kalata
nkañetane mam bejô bôte ya Israël ?
28 Nalé ate Omri a nga bômbô vôm beésa bé be bô, a jambane soñ Samarie ; a
Achab mone wé a nga jôô éto jé.
29 Mbu mewôm mela a mwomô Asa njô bôte ya Juda a nga jôô, ñwô Achab mon
Omri a nga taté jôô Israël : ane Achab mon Omri a nga jôô Israël mimbu
mewôm mebaé a mibaé Samarie.
30 Ane Achab mon Omri a nga bo mam me ne abé mise me Jehova a dañe ba bese
be nga to nye ôsu.
31 A nga bo na, aval ane nge jam a nga wulu mam abé ya Jéroboam mone Nebath
e mbe nye ngelé jam, nde a nga lu'u Jézabel ngon Ethbaal, njô bôte ya
Besidonien, a ke bo Baal ésaé a kañe nye.
32 Ane a nga lôñe Baal autel nda Baal été, nje a nga lôñe Samarie.
33 Achab a nga bo fe Ashera ; a Achab a nga beta bo mame ya soñe Jehova,
Zambe ya Israël, a yaa, a dañe bejô bôte ya Israël bese be nga to nye ôsu.
34 Melu a nga to Hiel môte ya Béthel a nga lôñe Jéricho : a nga bô'ô mbô'ane ya
été, Abiram ntôle mone wé a jañe nye, a telé fe mimbé mi aka'a ya été, Segub
mone wé a ne mongô a jañe fe nye, aval ane njôane Jehova ô nga to, ñwô a
nga kobô Josué mone Nun.

17 1 Ane Élie mone Thischbite, môte wua ya mintabe mi Galaad, a nga jô
Achab na, Ane Jehova, Zambe ya Israël, a vee, asu dé nde me tele, melok nge
mveñ bi aye bo te bo mimbu mi, ve a njôane wom.
2 Ane ajô Jehova e nga zu be nye, na,
3 Kôlô'ô vôme nyô, ô ke mfa'a jôp d'atôô, a sobô mfôm ôtôñe Kerith, ñvie ô ne
Jourdain ôsu.
4 A ye bo na, w'aye bo ô nya'a mendime ya ôtôñ ôte ; a me jôya biñbwañ bi ve
wo bidi wôé.

5 Nalé a nga ke, a bo ane Jehova a nga jô ; amu a nga ke tabe mfôm ôtôñe Kerith,
ñvie ô ne Jourdain ôsu.
6 Ane biñbwañ bi nga bo bi za'a nye fembé a tit mam me tyé, a fembé a tite fe
mam me ngô'é ; ane a nga bo a nya'a mendime ya ôtôñ ôte.
7 A nga bo na, éyoñ melu me nga lôt, ôtôñ ô nga vele, amu mveñ é nji noñ si éte.
8 Ane ajô Jehova e nga zu be nye na,
9 Kôlô'ô si, ô ke Sarepta, nnye a ne nlame ya Sidon, a tabe wôé : tame yen, me
jôya nkuse minga wôé na, ô ba'ale wo.
10 Nalé a nga kôlô si a ke Sarepta ; éyoñ a nga kui mbé aka'a ya nlam, a zu koé
na, nkuse minga ô nto wôé ô kô'an anjenja'a : nde a nga loene wô, a jô na,
M'aye'elane wo na, kele' nyoñe me bone mendim ékpwas, me nyu.
11 A ngenan a kele' nyoñ, ane a nga loene nye, a jô na, M'aye'elane fe wo na, ô
za'a me ôfufuse fembé mo.
12 Ane a nga jô na, Ane Jehova Zambe wôé a vee, me nji fe bi maman, ve doé
avut vie' été, a ôyôm mbon ndek : nde ô lô, me nga kôan anjenja'a abaé, nalé
m'aye ke kôme bie mfa'a wom a mfa'a mona fame wom, bi di, a wu.
13 Ane Elie a nga jô nye na, Te ko woñ ; kele' bo ane w'ate jô ; ve taté' é me bo
ôyôm éwôlé été, ô zule me vie, wôna w'aye su'ulane bo mfa'a wôé a mfa'a
mona fame wôé.
14 Amu avale di nde Jehova, Zambe ya Israël, a jô, na, Vie' avut vi aye bo te
se'an, a nde'e mbon j'aye bo te man, akekui môs Jehova a ye lôm mveñ si nyô.
15 Nde a nga ke bo aval ane Élie a nga jô : émien, a nye, a nda bôte jé, ve di melu
abui.
16 Vie' avut ô nji se'an, a nde'e mbon é nji man, aval ane njôane Jehova ô nga to,
ñwô a nga kobô a Élie.
17 A nga bo na, éyoñ mam mete me nga man, mona fame ya minga ate, minga
a mbe mie ndaa, a nga kon : ôkone vié ô nga bo aka'a abé, mvebe te fe kui
nye nkuk.
18 Ane minga ate a nga jô Élie na, Bia wo bi ne za ajôô, A wo, môte ya Zambe ?
ô zuya be ma a beta dutu me ôsimesane ya abé dam, a wôé mone wom !
19 Ane a na jô nye na, Ke'e me mone wôé. Ane a nga nyoñe nye tôé minga, a bete
nye étun nda ya yôp, vôm a nga bo a tabe'e, a bôé nye énoñe jé.
20 Ane a nga loene Jehova, a jô na, A Jehova Zambe wom, ye ô zuya fe abé be
nkuse minga me to be nye, ñwôan w'awôé mone wé ?
21 Ane a nga butubu mongô yôp mebutubu mela, a loene Jehova, a jô na, A Jehova
Zambe wom, m'aye'elane wo na, nsisime mongô nyô ô beta'a zu be nye.
22 Ane Jehova a nga vô'ôlô tyiñ Élie ; a nsisime mongô ô nga beta zu be nye, ane
a nga wômô.
23 Ane Elie a nga nyoñe mongô ate, a sise nye si a so' étun nda ya yôp, a ke nye
nda été, a kee nye nyia ; ane Élie a nga jô na, O lô, nyo mon a vee.
24 Nde minga ate a nga jô Élie na, Eyoñe ji m'ayeme na ô ne môte ya Zamlbe, a
mejô me Jehova me ne anyu dôé me ne benya mejôô.

18 1 A nga bo na, éyoñ melu abui me lôteya, ajô Jehova e nga zu be Élie, mbu
lale na, Kele' liti nyôle jôe be Achab ; a m'aye lôm mveñ si nyô.
2 Nde Élie a nga ke liti nyôle jé be Achab. Mfumbale ya zaé a nga to abé Samarie.
3 Ane Achab a nga loen Abdias, nnye a nga to évete ya nda jé. (Abdias a nga
dañe ko Jehova woñ :
4 amu e nga bo na, éyoñ Jézabel a nga tyi'i bekulu mejô ya Jehova, Abdias a nga
nyoñe bekulu mejô ntet, a solé be mbas ako' été nsamba mewôm metan,
nsamba mewôm metan, a ve be bidi a mendim.)

5 Ane Achab a nga jô Abdias na, Kele’ w’alôtane si se, akui menjeñe mendim mese, a atôñ ese : ndô’ôtô bi aye koé éjilik a nyii bikabela a bemulet, nale biyem bise bi aye bo te jañe bia.
6 Ajô te be bebaane be nga kabane si ane b’aye lôtane je ése : Achab a nga ke zene jia étam, a Abdias a nga zene fe étam.
7 Eyoñ Abdias a nga to zen, a tem na, Élie a nga tôbane nye : ane a nga yeme nye, a buti asu si, a jô na, Ye wo fo’o, A tat Élie ?
8 ane a nga yalane nya na, Me le ; kele’ kat éso na, Tame yen, Élie a ne va.
9 Ane a nga jô na, Vôm mbé me boya abé, ane w’aye ve mbo ésaé wôé mo me Achab, a wôé ma ?
10 Ane Jehova Zambe wôé a vee, te ke bôt nge ayoñ, tate wom a nga bo te lôme bôt be jeñe wo été : nalé fe éyoñ be nga jô na, A nji bo va, bôte bete nge ayoñ be nga kane nye ngana na, be nji yene wo.
11 Eyoñe ji w’aviane jô na, Kele’ kat éso na, Tame yen, Élie a ne va.
12 Nde a ye bo na, akôlô m’aye kôlô be wo, Nsisime Jehova w’aye be’e wo mfa’a me ne te yem : ajô te éyoñ m’aye ke kat Achab, nnye te ngule ya koé wo, a ye wôé ma : ve ma mbo ésaé wôé m’ako Jehova woñ aso mongô.
13 Ye be nji kate tate wom jam me nga bo éyoñ Jézabel a nga wôé bekulu mejô ya Jehova, avale me nga solé ntete bôte ya bekulu mejô ya Jehova mbas ako’ été nsamba mewôm metan, nsamba mewôm metan, a ve be bidi a mendim ?
14 Nde éyoñe ji w’ajô na, Kele’ kat éso na, Tame yen, Élie a ne va ; wôna a ye wôé ma.
15 Ane Élie a nga jô na, Ane Jehova ya minsamba mewosan a vee, asu dé nde me tele, m’aye fo’o liti nye nyôle jame den.
16 Nalé Abdias a nga ke tôban Achab, a kate nye ; a Achab a nga ke tôban Élie.
17 A nga bo na, éyoñ Achab a nga yen Élie, Achab a nga jô nye na, Ye wo fo’o le, wo, nndeñele ya Israël ?
18 Ane a nga yalane na, Me nji ndeñele Israël ; ve womien, a nda bôt éso wôé, vôm mi maneya li’i metiñe me Jehova, a wo ô nga tôñe Bebaal.
19 Ajô te éyoñe ji, lôme’ bôt be sulane bôte bese ya Israël be ma nkôle Carmel, a bekulu mejô ya Baal mintete minyin a mewôm metan, a bekulu mejô ya Ashera mintete minyin, ba be wô’ô di tawôlô Jézabel.
20 Nalé Achab a nga lôme bôt be bone bese ya Israël, a sulane bekulu mejô bete vôme wua nkôle Carmel.
21 Ane Élie a nga zu bebé vôm bôte bese be nga to, a jô na, Ntaa vé mi aye ke mi fenke zañe mengam mebaé ? nge Jehova a ne Zambe, tôñane nye ;ve nge Baal, wôna tôñe ne. Ane bôt be nga bo te yalane nye éfia.
22 Eyoñ éte Élie a nga jô bôte na, Ma, mamien étam, me li’iya nkulu mejô Jehova ; ve bekulu mejô ya Baal be ne bôte mintete minyin a mewôm metan.
23 Ajô te be tame ve bia beyôm binyaka bebaé ; be tame top nnôm ényaka wua mfa’a wop, a ba nye afus, a bôé nye nja’a yôp, te ke ve nduane si ; a ma m’aye kôm nnôm ényaka mbok, a bôé nye nja’a yôp, te ke ve nduane si.
24 Wôna mi lo’ene jôé zambe wônan, a ma m’aye loene jôé Jehova : a Zambe a ye yalan a nduan, nnye ate a bo’o Zambe. Ane bôte bese be nga yalan a jô na, Njôan ôte ô ne mvo’é.
25 Ane Élie a nga jô bekulu mejô ya Baal na, Toban nnôm ényaka wua mfa’a wônan, mi taté kôme nye ; amu mi ne abui ; a loene jôé zambe wônan, ve te vean nduane si.
26 Nde be nga nyoñ nnôm ényaka be nga ve be, ane be nga kôme nye, a loene jôé Baal ataté mam me tyé akekui zañe môs, a jô na, A Baal, wô’ô bia. Ve tyiñ, nge jôm j’ayalan, bi nji bo. Ane be nga ke b’ayôô mbôma’ane autel be nga bo.

27 A nga bo na, zañe môs, Élie a nga kpwe’ele be, a jô na, Beta’ane metyiñ ngu ; amu a ne zambe : a simesane mam nlem, nge ke vôm éziñ, nge na a nto dulu, nge ndô’ôtô a ne ôyo, b’ayiane vele nye.
28 Ane be nga bete metyiñ ngu, a tene menyôle map a atyeñ a minsoñ aval ane be nga bo be bo’ok, akekui metyi me nga kui be menyô ne sôlôt !
29 Nde e nga bo na, éyoñ zañe môs é lôteya, be nga ke b’akulu mejô akekui awolo be nga bo be tyi’i jôme ya nkañane ya mam me mengô’é e nga kpwan ; ve tyiñ, nge jôm j’ayalan, nge jôm j’afombô, bi nji bo.
30 Ane Élie a nga jô bôte bese na, Za’ane me bebé ; a bôte bese be nga ke nye bebé. Ane a nga beta kôm autel ya Jehova a mbe ntyaman.
31 Ane Elie a nga nyoñe meko’ awôm a mebaé, aval ane tañe meyoñe me bone be Jacob é né, nyô ajô Jehova e nga zu be nye na, Jôé dôé d’aye bo na, Israël.
32 Ane a nga lôñe meko’o mete autel a jôé Jehova ; ane a nga bo ntyetye’a mbôma’ane autel, abim e ne yiane minkoé mi mvoñe mibaé.
33 Ane a nga ta’a nja’a été yôp, a ba nnôm ényaka afus, a bôé nye nja’a yôp. Ane a nga jô na, Jala’ane minka’a minyin mendim, a sôé me mvean b’adi’i nduane yôp, a nja’a yôp.
34 Ane a nga jô na, Bo’an abo baa ; ane be nga bo abo baa. Nye na, Bo’an abo lale ; ane be nga bo abo lale.
35 Ane mendim me nga lôt a bôman autel ; ane a nga jalé fe ntyetye’ a mendim ne lut !
36 A nga bo na, éyoñ awolo be nga bo be tyi’i jôme ya nkañane ya mam me ngô’é e nga kpwan, Élie nkulu mejô a nga zu bebé, a jô na, A Jehova, Zambe ya Abraham, a Isaac, a Israël, kañese’e na, bôt be yeme môse wu na, ô ne Zambe Israël été, be yeme fe na, ma me ne mbo ésaé wôé, a me boya fe mam ma mese amu njôane wôé.
37 Wô’ô ma, A Jehoa, wô’ô ma, nde te bôte ba b’aye yeme na, wo Jehova, ô ne Zambe, a wo ô betaya kôñelane be minlem.
38 Eyoñ éte nduane Jehova é nga ku, a di’i mvean b’adi’i nduan, a nja’a, a mekok, a mbuluk, a vili mendim me nga to ntyetye’ a été.
39 Eyoñ bôte bese be nga yene jam ete, be nga buti mesu si : ane be nga jô na, Jehova, nnye a ne Zambe ; Jehova, nnye a ne Zambe.
40 Ane Élie a nga jô be na, Biane bekulu mejô ya Baal ; te yebane na, môte wua ya été a tup. Ane be nga bi be ; ane Élie a nga sise be ôtôñe Kison, a wôé be valé.
41 Ane Élie a nga jô Achab na Betek, ô di a nyu ; amu abui mveñ e nga sôk.
42 Nalé Achab a nga bet, a ke di a nyu. Ane Élie a nga bet a ke abôbône Carmel ; ane a nga vitibi si, a ke asu dé fandane meboñ.
43 Ane a nga jô mbo ésaé wé na, Bete’ éyoñe ji, ô fombô mfa’a ya mañ. Ane a nga bet, a fombô, a jô na, Jôm é nji bo. Nye na, Beta’a ke meke zañbwa.
44 A nga bo na, ake zañbwale a nga ke, a nga jô na, O lô, nkut w’abet ô so’o mañ, tyôtyoé abim ane wo môt. Nde a nga jô na, Betek, a jô Achab na, Kôme’ wagon wôé, a sis, mveñ é za dili wo.
45 A nga bo, mon étun, yôp e nga vin a minkut a évuñulu, a beta mveñ a nga bo. Ane Achab a nga wulu wagon yôp, a ke Jizreel :
46 wo ya Jehova ô nga nambe Élie ; ane a nga yemete ases angeteñ, a mate a ke Achab ôsu a kui anyine Jezreel.

19 1 Ane Achab a nga kate Jézabel mam mese Élie a nga wbo, a kate fe aval ane a nga wôé bekulu mejô bese a nkpwaté mekôn.

2 Eyoñ ete Jézabel a nga lôm nlôman be Élie, a jô na, Bezambe be bo’o me aval ete, a jam afe d’ adañ, nge me bo te bo ényiñe jôé aval ane ényiñe ya môte wua ya été akiti bebé ava.
3 Eyoñ a nga yene jam ete, ane a nga kôlô si, a mate a kam ényiñe jé, a kui Beer-Schéba, nlame ya Juda, a li’i mbo ésaé wé wôé.
4 Ve émien a nga ke fé été nté dulu ya ngume môs, a ke tabe élé genêt si : ane a nga ja’é mfa’a wé na, a tame wu, a jô na, E yianeya ; A Jehova, nyoñe ényiñe jam éyoñe ji ; amu me nji dañe beésa bam mvaé.
5 Nde a nga bômbô si a ke ôyo élé genêt si, a teme na, ange a nga nambe nye, a jô nye na, Kôlô’ô si, ô di.
6 Ane a nga fombô, a yene na, maman ô to mbubane ya ma’a me nduan ô jô’ô nye mfôm nlô, a nde’e mendim. Ane a nga di a nyu, a beta bômbô si.
7 Ane ane Jehova a nga beta zu azu baa, a nambe nye, a jô na, Kôlô’ô si, ô di, amu dulu d’adañe wo ngu.
8 Ane a nga kôlô si, a di a nyu, a wulu a ngule ya bidi bite môse mewôm menyin a melu fe mewôm menyin akui Horeb nkôle Zambe.
9 Ane a nga ke kui mbas ako’o wôé, a bômbô été ; a teme na, ajô Jehova e nga zu be nye, ane a nga jô nye na, A Élie, w’abo jé va ?
10 Nye na, Me nga jaé suñ mfa’a ya ajô Jehova, Zambe ya minsamba mewosan ; amu bone be Israël be maneya li’ élate jôé, a tyam beautel bôé, a wôé bekulu mejô bôé a nkpwaté mekôn : a ma, mamien étam me li’iya ; b’ajeñe fe ényiñe jam na, be vaa je.
11 Ane a nga jô na, Kui’ atan, ô tebe’e nkô asu Jehova. A teme na, Jehova a nga lôt, a beta ngul évuñulu a nga sale minkô, a bu’u meko’o bitun asu Jehova ; ve Jehova a nji bo évuñulu été : éyoñ évuñulu é nga man, ane si é nga fô’ôsan ; ve Jehova a nji bo mfô’ôsane si été :
12 éyoñ mfô’ôsane si ô nga man, nduan é nga bo ; ve Jehova a nji bo nduan été : a éyoñ nduan é nga man, ôyôme tyiñe ne mieñ ô nga so.
13 A nga bo na, éyoñ Élie a nga wô’ô vie, a nga diñ alô’ô dé asu, a kui atan, a tebe mbé ya mbas akok. A teme na, tyiñ é nga kui be nye, é jô’ô na, A Élie, w’abo jé va ?
14 Nye na, Me nga jaé suñ mfa’a ya ajô Jehova, Zambe ya minsamba mewosan ; amu bone be Israël be maneya li’ élate jôé, a tyam beautel bôé, a wôé bekulu mejô bôé a nkpwaté mekôn ; a ma, mamien étam, me li’iya ; b’ajeñe fe ényiñe jame na, be vaa je.
15 Ane Jehova a nga jô nye na, Kelek, ô bulan mfa’ ô nga so akui fé ya Damas : éyoñ w’aye kui, w’aye wo’o Hazaël mbon a bo njô bôte ya Syrie ;
16 a w’aye fe wo’o Jéhu mone Nimschi mbon a bo njô bôte ya Israël ; nalé fe w’aye wo’o Élisée, mone Schaphath, môte ya Abel-Mehola, mbon, a bo nkulu mejô éjiane jôé.
17 A ye bo na, nyô a mate nkpwaté mekône ya Hazaël, Jéhu a ye wôé nye ; a nyô a mate nkpwaté mekône ya Jéhu, Élisée a ye wôé nye.
18 Ve m’aye li’i bôte betoyini zañbwa mfa’a wom Israël été, meboñe mese me nga bo te kutubane si be Baal, a anyu se e nga bo te latane nye anyu.
19 Nalé a nga kôlô vôm ate, a yen Élisée mone Schaphath, a koé nye a sena’ane si a étyé mefup, beyôm binyaka be to nye ôsu, mba’atan bebaé bebaé, mewôm mebaé a benyin, émien a tele ba bebaé ya susu’a mfôm : ane Élie a nga ke vôm a nga tele, a wua nye alô’ô dé nyô.
20 Ane a nga li’i beyôm binyaka bete, a mate a tôñ Élie, a jô na, M’aye’elane wo ô kañse na, me ke latane tate ba nane anyu, wôna m’aye tôñe wo. Ane a nga jô nye na, Beta’a bulan ; me boya wo za jame ?

21 Ane a nga bulan ntôñan a nga tôñe nye, a nyoñe beyôm binyaka bete bebaé, a wôé be, a yam minsône ya été a bilé bisaé ya binyaka, a ve bôt, be ve di. Wôna a nga kôlô si, a ke tôñ Élie, a bo nye bisaé.

20 1 Ane Ben-Hadad njô bôte ya Syrie a nga sulan nsamba mewosan wé ôse ; bejô bôte mewôm mela a bebaé be to fe nsamba wé, a bikabela a bewagon ya bita : ane a nga bet a ke dili Samarie, a wosane nye.
2 Ane a nga lôm minlôman be Achab njô bôte ya Israël, mi ke nlam été, a jô nye, Avale di nde Ben-Hadad a jô, na,
3 Argent wôé a or wôé bi ne émbiam ; binga bôé fe ba bone bôé, ba b'adañ mvaé, be ne fe émbam.
4 Ane njô bôte ya Israël a nga yalan a jô na, E ne val ane w'ajô, A tate wom, njô bôt ; me ne éñwôé a biôm bise me bili.
5 Ane minlôman mi nga beta so, a jô na, Avale di nde Ben-Hadad a kobô, a jô na, M' ate fo'o lôme wo tyiñe na, W'aye ve me argent wôé, a or wôé, a binga bôé, a bone bôé ;
6 ve m'aye lôm bebo bisaé bam be wo akiti bebé ava, a b'aye vun nda njôé, a menda bebo bisaé bôé ; a ye bo na, jôm ése é ne mvaé mise môé, b'aye to'é je a mo, a ke je.
7 Eyoñ éte njô bôte ya Israël a nga loene bemvendé bese ya si éte, a jô be na, M'ajô mia na, tameka fomban ane môt ate a jeñ ntañete : amu a nga lôme bôt be ma na, be nyoñe binga bam, a bone bam, a argent wom, a or wom, me te kame nye.
8 Ane bemvendé bese a bôte bese be nga jô nye na, Te vô'ôlô, nalé fe te kañese.
9 Ajô te a nga jô minlôman mi Ben-Hadad na, Katane tate wom njô bôte na, Mam mese ô nga taté lôm be mbo ésaé wôé m'aye bo ; ve jame di me se ngule ya bo. Ane minlôman mi nga kôlô, a beta kate nye tyiñ.
10 Ane Ben-Hadad a nga lôme nye tyiñ, a jô na, Bezambe be bo'o me aval ete, a jam afe d'adañ, nge mbulu'u ya Samarie w'aye bo abim d'aye jaé mo me bôte bese b' atôñe ma.
11 Ane njô bôte ya Israël a nga yalan a jô na, Katane nye na, Môte a jaé ngômesan étyé a nji yiane bo mebun ane nyô a vaa je nyô.
12 A nga bo na, éyoñ Ben-Hadad a nga wô'ô tyiñ éte, ba be bejô bôt be to be nya'a bilam bibem été, ane a nga jô bebo bisaé bé na, Kômane bité ane mi aye wosan. Ane be nga kôm bebiene bité ya wosan nlam ôte.
13 A teme na, nkulu mejô a nga zu Achab njô bôte ya Israël bebé, a jô na, Avale di nde Jehova a jô, na, Ye ô yeneya beta ékôane nyô ase ? tame yen, m'aye ve nye mo môé môse wu ; a w'aye yeme na, ma me ne Jehova.
14 Achab na, A za ? Nye na, Avale di nde Jehova a jô, na, A bendômane ya bivete bitune mesi. Wôna a nga jô na, Za a ye taté mewosan ? ane a nga yalane na, Wo.
15 Eyoñ éte a nga sulane bendômane ya bivete bitune mesi, a be nga to mintete mibaé mewôm mela a bebaé : wôna a nga sulane fe bôte bese, bone be Israël bese, be to betoyini zañbwa.
16 Ane be nga ke zañe môs. Ve Ben-Hadad a nga to a nya'ak a wu bilam bibem été, ba be bejô bôt, bejô bôte bete mewôm mela a bebaé be nga volô nye.
17 Ane bendômane ya bivete bitune mesi be nga taté ke ; ane Ben-Hadad a nga lôme bôt, nde be nga kate nye na, Bôt be kuiya atan Samarie.
18 Ane a nga jô na, Ja'ane be soya amu mvo'é, biane be te wôan ; ja'ane be soya amu mewosan, biane be te wôan.
19 Nalé bôte bete be nga kui atan nlam, bendômane ya bivete bitune mesi, a nsamba mewosan ô nga tôñe be.

20 Ane be nga wôé môt ase môte wé ; a Besyrien be nga tup, Israël ve tôñe be : a Ben-Hadad njô bôte ya Syrie a nga tup, a to ékabela yôp, ba be bôt b'awulu bikabela yôp.
21 Ane njô bôte ya Israël a nga kui atan, a wôé bikabela a bôé bewagon ya bita, a wôé Besyrien beta ñwôan.
22 Ane nkulu mejô a nga zu njô bôte ya Israël bebé, a jô nye na, Kele' ve womien ngu, a fombô, a yene mam w'abo ; amu éyoñ mbu w'aye kpwan, njô bôte ya Syrie a ye zu wosane wo.
23 Ane bebo bisaé be njô bôte ya Syrie be nga jô nye na, Zambe wop a ne zambe ya minkô ; jam ete be nga dañe bia ngu : ve bi tame wosane be nje'ese, wôna bi aye fo'o dañe be ngu.
24 Bo'o jame di : tame vaa bejô bôt, môt ase éto jé, a futi bivete mewosan bito biap ;
25 wôna lañe' nsamba mewosan mfe, aval ane nsamba ô nga jañe wo, ékabela éjiane ya ékabela, wagon ya bita éjian wagon ya bita; wôna bi aye wosane be nje'ese, nde bi aye fo'o dañe be ngu. Ane a nga vô'ôlô tyiñe jap, a bo nalé.
26 A nga bo na, éyoñ mbu ô nga kpwan, Ben-Hadad a nga sulane Besyrien, a bet a ke Aphek, a kômbô wosan Israël.
27 Ane be nga sulane fe bone be Israël, a ve be bidi, be ke wosane be : bone be Israël be nga vule minkan asu dap aval ane ayôm mimbam mi bone bekabat abaé ; ve Besyrien be nga jaé si ne lut !
28 Ane môte ya Zambe éziñ a nga zu bebé a kobô njô bôte ya Israël, a jô na, Amu Besyrien be maneya jô na, Jehova a ne zambe ya minkô, ve a nji bo zambe ya minje'ese ; ajô te m'aye ve beta ékôane nyô mo môé, a mi aye yeme na, ma me ne Jehova.
29 Ane be nga bômbô minkan bana be lô ba bevok melu zañbwa. Nde e mbe na, alu zañbwale, bita bi nga latan ; ane bone be Israël be nga wôé bôte ya Besyrien bôt b'awulu si betoyini ntet môse wua.
30 Ve ba bevo'o be nga tup, a ke Aphek, a nyin nlam ; a ba be nga li'i, aka'a ya nlam ve ku be yôp bôte betoyini mewôm mebaé a zañbwa. Ane Ben-Hadad a nga mate, a nyin nlam, a ke étun nda éziñe ya été.
31 Ane bebo bisaé bé be nga jô nye na, Tame yen, bi wô'ôya na, bejô bôte ya nda bôt Israël be ne bejô bôte ya mvam : bi aye'elane wo na, bi tame jaé minkuta mengeteñ, a tiñeti beta minsinga minlô, a ke be njô bôte ya Israël : ndô'ôtô a ye nyii wo.
32 Ajô te be nga jaé minkuta mengeteñ, a tiñeti beta minsinga minlô, a ke be njô bôte ya Israël, a jô na, Ben-Hadad mbo ésaé wôé a jô na, M'aye'elane wo ô me'ete na, me nyiñ. Nye na, Ye a ngenan a vee ? a ne mojañ.
33 Bôte bete be nga tu'a fombô, a bo avôle ya bi éfia éte, nge j'aso nye nlem ; ane be nga jô na, Monyoñ Ben-Hadad. Eyoñ éte a nga jô na, Kela nyoñan, mi zu nye. Nde Ben-Hadad a nga ke be nye ; ane a nga bete nye wagon wé ya bita yôp.
34 Ane Ben-Hadad a nga jô nye na, M'aye bulane minlam ésa wom a nga nyoñe be éso ; a w'aye bo minseñe Damas mfa'a wôé, aval ane ésa wom a nga bo Samarie. Mfa'a wom, m'aye suu wo a atiñe di, nalé Achab a nga jô. Ajô te ba nye be nga tiñeti, ane a nga suu nye.
35 Ane môt éziñe ya bone bekulu mejô a nga jô monyañe wé a njôane Jehova na, M'aye'elane wo na, bibi'i ma. Ane môt ate a nga bene bibi nye.
36 Eyoñ éte a nga jô nye na, Amu w'ate bo te ve tyiñe Jehova mewôk, tame yen, akôlô w'aye kôlô be ma, ñbweñbwem j'aye wôé wo. Nde akôlô a nga kôlô be nye, ñbweñbwem é nga koé nye, a wôé nye.

37 Eyoñ éte a nga koé môt mfe, a jô na, M’aye’elane wo na, bibi’i ma. Ane môt a
te a nga bibi nye, a bôme nye a balé nye.
38 Nalé nkulu mejô ate a nga kôlô, a ke yange njô bôte zen, a veñesan émien a
ndutan a nga mane dutu éndelé ya nlô mis.
39 Eyoñ njô bôt a nga lôt, a nga loen njô bôt ; ane a nga jô na, Mbo ésaé wôé a
te ke zañe mewosan ; a teme na, môt éziñ a te kôñelan, a zu kee me môt, a
jô na, Ba’ale’e môte nyô : nge a ye viane bo momo zen éziñ, wôna ényiñe jôé
j’aye butan ényiñe jé, nge na, w’aye ya’ane talent argent.
40 Eyoñ mbo ésaé wôé a te bo mam vôme si vôme ka, a teme na, a keya. Ane njô
bôte ya Israël a nga jô nye na, Nalé ntyi’ane ya ajô dôé w’aye bo ; womien ô
tyi’iya de.
41 Ane a nga bo avôle ya vaa éndelé ya nlô mise mé ; a njô bôte ya Israël a nga
yeme nye na, a ne môte ya bekulu mejô.
42 Ane a nga jô nye na, Avale di nde Jehova a jô, na, Amu w’ate suu mo môé môt
me nga mane tiñeti na a ye jañ, ajô te ényiñe jôé j’aye butan ényiñe jé, a bôte
bôé b’aye butane bôte bé.
43 Ane njô bôte ya Israël a nga ke nda jé, a wô’ô nlem adit a ôlun, a suane
Samarie.

21 1 A nga bo na, éyoñ mam mete me nga man, Naboth môte ya Jizreel a nga
bili afupe mindik, e mbe Jizreel, mfôm beta nda Achab njô bôte ya Samarie.
2 Ane Achab a nga kobô Naboth, a jô na, Va’a me afupe mendi’i dôé, me bo de
afupe bone bidi, amu e ne bebé nda jam ; wôna m’aye ve wo afupe mindik
d’adañe de mvaé été : nge na, nge ô lô mvaé, m’aye ve wo moné tañe ya été.
3 Ane Naboth a nga jô Achab na, Jehova a kame’e me jam ete na, me ve wo
ngape si ya beésa bam.
4 Ane Achab a nga ke nda jé a wô’ô nlem adit a ôlun amu éfia Naboth môte ya
Jizreel a te kobô nye ; amu a te jô na, M’*a*ye ve wo ngape si ya beésa bam.
Ane a nga bômbô si énoñ, a ke asu mfa’a ya falak, a bene bidi.
5 Ve Jezabel nga wé a nga zu be nye, a jô nye na, Amu jé nleme wôé w’ awô’ ôlun
ana, nde ô ne te di bidi ?
6 Ane a nga jô nye na, Amu m’ate kobô Naboth môte ya Jizreel, a jô nye na, Va’a
me afupe mindi’i dôé, me ve wo moné ; nge na, nge w’anye’e, me ve wo afupe
mindi’ afe été : nye ve yalane na, M’*a*ye ve wo afupe mindi’i dam.
7 Ane Jezabel nga wé a nga jô nye na, Ye wo fo’o w’ajôô ayoñe ya Israël éyoñe
ji ? kôlô’ô si, ô di bidi, a bo meva’a nlem : ma m’aye ve wo afupe mindi’i ya
Naboth môte ya Jizreel.
8 Nalé a nga tili bekalate, a tili jôé Achab été, a dipe be a ndem njô bôt, a lôm
bekalate bete be bemvendé a biwôlô bi bôt bi nga to nlame wé, mbie ba be
Naboth be nga to.
9 A nga tili bekalate été na, Ka’an ésulane ya tyi bidi ; a telé Naboth ôsu bôt été :
10 mi telé’é fe mbia be bôte bebaé asu dé, be bo’olô nye na, O nga kobô Zambe
ba njô bôt ébiasé. Eyoñ éte beka’ane nye atan, a lume nye mekok, a wu.
11 Ane bôte ya nlame wé, bemvendé a biwôlô bi bôt bi nga to nlame wé, be nga
bo aval ane Jézabel a nga lôme be, aval ane e mbe ntilane bekalate a nga lôme
be.
12 Be nga ka’ ésulane ya tyi bidi, a telé Naboth ôsu bôt été.
13 Ane bôte bebaé, mbia be bôte bete, be nga zu a tabe si asu dé : a mbia be bôte
bete be nga bo’olô nye, a bo’olô Naboth vôm bôt be nga to, a jô na, Naboth a
nga kobô Zambe ba njô bôt ébiasé. Eyoñ éte be nga be’e nye, a vaa nye nlam,
a lume nye mekok, nde a nga wu a mekok.
14 Wôna be nga lôme Jézabel tyiñe na, Be lumeya Naboth mekok, a wuya.

15 A nga bo na, éyoñ Jézabel a nga wô'ô na be lumeya Naboth mekok, a wuya, Jézabel a nga jô Achab na, Kôlô'ô si, nyoñe afupe mindi'i ya Naboth môte ya Jizreel, nde ete a nga bene ve wo mfa'a ya moné ; amu Naboth *a* vee fe, a wuya.
16 A nga bo na, éyoñ Achab a nga wô'ô na, Naboth a wuya, ane Achab a nga kôlô si na, a ke sis mfa'a ya afupe mindi'i ya Naboth môte ya Jizreel, a ke nyoñe de.
17 Ane ajô Jehova e nga zu be Élie mone Thischbite, na,
18 Kôlô'ô si, ô sis a ke tôban Achab njô bôte ya Israël, a to Samarie : ô lô, a nto afupe mindi'i ya Naboth, vôm a keya nkeane ya nyoñe de.
19 W'aye kobô nye, a jô na, Avale di nde Jehova a jô, na, Ye ô wôéya, a mane fe nyoñ ? W'aye fe kobô nye, a jô na, Avale di nde Jehova a jô, na, Vôm bemvu be nga nyiane metyi me Naboth, vôm ate bemvu b'aye fe nyiane metyi môé, émmôé mebien.
20 Ane Achab a nga jô Élie na, Ye ô koaneya ma, A nsiñe wom ? Ane a nga yalane na, Me koaneya wo, amu ô kuaneya womien mfa'a ya bo mam me ne abé mise me Jehova.
21 O lô, m'aye zu abé be wo, a vose wo ne meñ, a tyi'i mona fam ase ya be Achab, nyô a ne ndiban a nyô a ne atan mfa'a ya Israël :
22 a m'aye bo nda bôte jôé aval ane nda bôte Jéroboam mone Nebath, avale fe ane nda bôte Baescha mon Achija amu nsoñan ô nga soñe me me yaa, a dutu Israël be bo abé.
23 Jehova a nga kobô fe ajô Jézabel, a jô na, Bemvu b'aye di Jézabel mfôm aka'a Jizreel.
24 Nyô ya be Achab a wu nlam, nnye bemvu b'aye di ; a nyô a wu fé, nnye anone ya yôp d'aye di.
25 (Ve te ke môt a mbe aval ane Achab, nnye a nga kuan émien mfa'a ya bo mam me ne abé mise me Jehova, nnye Jézabel minga wé a nga bo a fôkô'ô.
26 A nga dañe fe bo abé ntôñan a nga tôñe bengunemelan, aval ane mam mese Beamoréen be nga bo be bo'ok, mbe Jehova a nga titan asu bone be Israël).
27 A nga bo na, éyoñ Achab a nga wô'ô mejô mete, a nga nyape mengômesane mé, a jaé nkuta nyô, a tyi bidi, a bômbô nkuta été, a wulu ôte'etek.
28 Ane ajô Jehova e nga zu be Élie mone Thischbite na,
29 Ye ô lô ane Achab a suu émiene si asu dam ? amu a suu émiene si asu dam, m'aye bo te zu abé te melu a to ; ve m'aye zu abé te nda bôte jé melu ya mone wé.

22 1 Ane be nga tabe mimbu mila te bo bita zañe Syrie a Israël.
2 A nga bo na, mbu lale, Josaphat njô bôte ya Juda a nga sis a ke be njô bôte ya Israël.
3 Ane njô bôte ya Israël a nga jô bebo bisaé bé na, Ye mi ayeme na, Ramoth-Galaad a ne jôme jangan, ve bi to si, te ke nyoñe nye mo me njô bôte ya Syrie ?
4 Ane a nga jô Josaphat na, Ye w'aye ke m'ake mewosan Ramoth-Galaad ? Ane Josaphat a nga jô njô bôte ya Israël na, Me ne ane ô né, a bôte bam ane bôte bôé, bikabela biame ke ane bikabela biôé.
5 Ane Josaphat a nga jô njô bôte ya Israël na, M'aye'elane wo na, ô tame taté sili ajô Jehova.
6 Eyoñ éte njô bôte ya Israël a nga sulane bekulu mejô vôme wua, bôt bebé mintete minyin, a jô be na, Ye me ke wosane Ramoth-Galaad, ye me bo te ke ? Be na, Betek ; amu Tate a ye ve nye mo me njô bôt.
7 Ve Josaphat a nga jô na, Ye nkulu mejô Jehova a nji bo fe va, bi sili nye ?

8 Nde njô bôte ya Israël a nga jô Josaphat na, Môte wua a ngenan, Michée mone Jimla, bi ne ngule ya sili Jehova a nye : ve m'avini nye ; amu a nji kulu mam mvaé ajô dam, ve abé abé. Josaphat na, Njô bôt te jô nalé.
9 Eyoñ éte njô bôte ya Israël a nga loen évet éziñ, a jô na, Za'a Michée mone Jimla avô.
10 Eyoñ éte njô bôte ya Israël ba Josaphat njô bôte ya Juda be to si môt ase éto njôô jé, be be'e beta mengômane map, be to éndendéa vôm anyi mbé aka'a ya Samarie ; bekulu mejô bese be to be kulu'u mejô asu dap.
11 Ane Sédécias mone Kenaana a nga kôm émein minla'a bityé, a jô na, Avale di nde Jehova a jô, na, A minla'a mi w'aye tindi Besyrien, akekui b'aye mane jañ.
12 Bekulu mejô bese be nga kulu fe nalé, a jô na, Betek mfa'a ya Ramoth-Galaad, a bo mvo'é ; amu Jehova a ye ve nye mo me njô bôt.
13 Nlôman ô nga ke loene Michée ô nga kobô nye, a jô na, Tame yen éyoñe ji, mejô ya bekulu mejô m'akat njô bôt mvaé, me ne anyu da : nde m'aye'elane wo na, ajô dôé e bo' ane ajô môte wua ya be be, ô kobô'ô mvaé.
14 Ane Michée a nga jô na, Ane Jehova a vee, jam Jehova a jô ma, nde ete m'aye kobô.
15 Eyoñ a nga kui vôm njô bôt a nga to, njô bôt a nga jô nye na, A Michée, ye bi ke Ramoth-Galaad bi ke wosan, ye bi bo te ke ? Ane a nga yalane nye na, Betek, a bo mvo'é ; a Jehova a ye ve nye mo me njô bôt.
16 Ane njô bôt a nga jô nye na, Biyoñe biañembé m'aye tiñeti wo na, ô bo te kobô me mejô mefe ve benya mejôô a jôé Jehova ?
17 Ane a nga jô na, Me nga yen Israël ase ntyamelane minkôle yôp, aval ane mintômba mi ne te mba'ale : a Jehova a nga jô na, Bana be nji bi ésa ; be bula'an môt ase nda jé mvo'é.
18 Ane njô bôte ya Israël a nga jô Josaphat na, Ke m'ate kate wo na*, a* ye kulu mejô mvaé ajô dam, ve abé abé ?
19 Ane Michée a nga jô na, Ajô te tame wô' ajô Jehova ; Me nga yene Jehova a to si éto njôô jé, a nsamba ôse ya yôp ô tele nye fefe mbo nnôm a mbo nga.
20 Ane Jehova a nga jô na , Za a ye won Achab, nde te a ye bet a ke ku Ramoth-Galaad ? Nde wua a nga jô avale di, a nyô mbok a nga jô aval afe.
21 Ane nsisim éziñ ô nga so, a tebe asu Jehova, a jô na, Ma m'aye wone nye.
22 Ane Jehova a nga jô wô na, A za jômô ? Nye na, M'aye ke, a m'aye bo nsisime ya minsos anyu ya bekulu mejô bé bese. Ane a nga jô na, W'aye wone nye, w'aye fe dañ ; kelek, a bo nalé.
23 Ajô te, tame yen éyoñe ji, Jehova a futiya nsisime ya minsos anyu ya bekulu mejô bôé ba bese, a Jehova a kobôya abé ajô dôé.
24 Eyoñ éte Sédécias mone Kenaana a nga zu bebé, a bibi Michée abaé amañ, a jô na, Nsisime Jehova w'ate ke zene fé akôlô be ma a ke kobô wo ?
25 Michée na, Tame yen, w'aye yen môs ôte, môs w'aye nyin étun nda ya été a ke sobô.
26 Ane njô bôte ya Israël a nga jô na, Nyoñane Michée, mi bulane nye be Amon évete ya nlam, a be Joas, mon njô bôt ;
27 a jô na, Njô bôt a jô na, Futa'ane môte nyô nda mimbok, mi ve nye bidi ya ékpwe'le a mendime ya ékpwe'ele, akekui m'aye so mvo'é.
28 Ane Michée a nga jô na, Nge w'aye fo'o bulan mvo'é, wôna Jehova a nji kobô a ma. Ane a nga jô na, Vô'ôla'an, mia meyoñ, mia bese.
29 Nalé ate njô bôte ya Israël ba Josaphat njô bôte ya Juda be nga bet a ke Ramoth-Galaad.
30 Ane njô bôte ya Israël a nga jô Josaphat na, Ma m'aye veñesane nyô a ke nyine mewosan ; ve wo ô tame jaé beta mengômesane môé. Nalé njô bôte ya Israël a nga veñesane nyôle jé, a ke nyine mewosan.

31 Eyoñ éte njô bôte ya Syrie a maneya lepe bivete bewagon ya bita mewôm mela
a bibaé na, Te boane mewosan a bôt be ne tyôtyoé nge ba be ne anen, ve a
njô bôte ya Israël étam.
32 A nga bo na, éyoñ bivete bewagon ya bita bi nga yene Josaphat, bi nga jô na,
Njô bôte ya Israël fo'o le ; nalé be nga yale feñ a ke wosane nye : ane Josaphat
a nga yôn.
33 A nga bo na, éyoñ bivete bewagon ya bita bi nga yene na, a nji bo njô bôte ya
Israël, bi nga timan ntôñan bi nga tôñe nye.
34 Ane môt éziñ a nga limeti élaé a wua a befe'e, a lum njô bôte ya Israël fandane
bitune ya ngômesan étyé jé : ajô te a nga jô môt a liti wagon wé ya bita na,
Kôñela'an, ô be'e ma me kôlô nsamba mewosan ; amu me baléya abé.
35 Ane mewosan me nga nen môs ôte : ane be nga su'u njô bôt wagon wé ya bita
été be wosa'ane Besyrien, nye ve wu mam me ngô'é ; ane metyi me nga kui
aveñ a ke wagon ya bita été.
36 Afôla ya jôp e nga dim, ane be nga ke b'abete tyiñe yôp nsamba mewosan ôse
na, Môt ase a kele' nlame wé, môt ase a kele' si jé.
37 Nalé ate njô bôt a nga wu, a be nga zu nye Samarie ; ane be nga jam njô bôte
soñ Samarie.
38 Ane be nga sôpe wagon ya bita ate mfôm ébata ya Samarie ; ane bemvu be
nga nyiane metyi mé (nde fe binga ya bijabô be nga bo be woba'an vôm ate) ;
aval ane njôane Jehova ô nga to, ñwô a nga kobô.
39 Mimboane mivo' Achab a nga bo, a mam mese a nga bo, a nda a nga lôñ a
mimbañ, a minlam mise a nga lôñ, ye bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam
bejô bôte ya Israël ?
40 Nalé Achab a nga bômbô vôm beésa bé be bô ; a Achazia mone wé a nga jôô
éto jé.
41 Ane Josaphat mon Asa a nga taté jôô Juda mbu nyini Achab njô bôte ya Israël
a nga jôô.
42 Josaphat a nga to mimbu mewôm mela a mitan éyoñ a nga taté jôô ; ane a
nga jôô bôt mimbu mewôm mebaé a mitan Jérusalem. Nyia wé a mbe jôé na
Azuba, ngone Schilchi.
43 Ane a nga wulu zen ése ya Asa ésa wé ; a nji yale je feñ, ve bo mam me ne
mvaé mise me Jehova : ve jame da, bito ya bikôndô'ô yôp bi nji vas ; bôt be
nga bo be tyi'i biôm, a di'i encens bito ya bikôndô'ô yôp.
44 Ane Josaphat a nga lat njô bôte ya Israël ñbwa.
45 Mimboane mivo'o Josaphat a nga bo, a ngule jé a nga liti, a bita a nga bo, ye
bi nji bo ntilane kalata nkañetane mam bejô bôte ya Juda ?
46 Ane a nga vaa mebuka'a ya bebo ésaé bijabô si éte, ba be nga li'i melu ya Asa
ésaé wé.
47 Njô bôt a nji bo Édom ; môt a mbe nlôman, nnye a nga to njôô.
48 Ane Josaphat a nga lôñe bemiel be Tarsis be ke jeñ or Ophir : ve be nji ke ;
amu bemiel bete be nga bu'i Etsjon-Guéber.
49 Eyoñ éte Achazia mon Achab a nga jô Josaphat na, Kañese'e na, bebo bisaé
bam ba be bebo bisaé bôé be ke bemiel été. Ve Josaphat a nji kañese.
50 Ane Josaphat a nga bômbô vôm beésa bé be bô, a jambane soñ vôm beésa bé
be nga jambe nlame David ésa wé ; a Joram mone wé a nga jôô éto jé.
51 Achazia mon Achab a nga taté jôô Israël Samarie mbu awôm a zañbwale
Josaphat njô bôte ya Juda a nga jôô, ane a nga jôô Israël mimbu mibaé.
52 A nga bo mam me ne abé mise me Jehova, a wulu zene ya ésa wé, a zene ya
nyia wé, a zene ya Jéroboam mone Nebath, nje a nga dutu Israël be bo abé.
53 A nga bo Baal ésaé, a kañe nye, a soñe Jehova, Zambe ya Israël, a yaa, aval
ese ane ésa wé a nga bo.